POSTVERSAND
MÜNCHEN

B 21696 E

ÉLETÜNK

XXXVIII. évf. 4. szám (38. Jg. Nr. 4)

Az európai magyar katolikusok lapja

2006. április

KRISZTUS TEKINTETÉVEL

XVI. Benedek pápa üzenete 2006. nagyböjtjére

„Jézus, amikor látta a tömeget, megesett rajta a szíve" (Mt 9,36)

Kedves Testvéreim! A nagyböjt lelki zarándoklatunk kiemelkedő időszaka afelé, Aki az irgalom forrása. Olyan zarándoklat ez, ahol szegénységünk pusztáján keresztül Ő maga kísér minket, segítve a húsvét bensőséges örömhöz vezető úton.

Isten oltalmaz és megtart bennünket a „sötét völgyben is", amelyről a zsoltáros beszél (Zsolt 23,4), miközben a kísértő reménytelenséget sugall, vagy arra ösztönöz, hogy kezünk munkája miatt hiú reményben éljünk. Igen, az Úr ma is meghallja a sokaság kiáltását, akik éhezik az örömet, a békét és a szeretetet. Az emberek, mint minden időben, most is elhagyatottnak érzik magukat. Isten azonban nem engedi, hogy a nyomorúság, a magány, az erőszak és az éhség vigasztalan állapotában, amely válogatás nélkül sújt időseket, felnőtteket és gyermekeket, a rettenet sötétsége uralkodjék. Miként szeretett elődöm, II. János Pál pápa írta, létezik „egy isteni korlátozás a gonosszal szemben", és ez az irgalmasság (Emlékezet és identitás, 29). Mindez arra indított, hogy üzenetem elejére helyezzem az Evangéliumnak e szavait: „Jézus, amikor látta a tömeget, megesett rajta a szíve" (Mt 9,36). Ennek fényében szeretnék most korunk sokat vitatott kérdéséről, a fejlődésről elmélkedni.

Krisztus együtt érző „tekintete" ma is az embereken és a népeken nyugszik. Azzal a tudattal tekint rájuk, hogy az isteni „terv" meghívás az üdvösségre. Jézus ismeri azokat a korlátokat, amelyek e terv megvalósítását akadályozzák, és együtt érez a tömeggel: elhatározza, hogy még élete árán is megvédi őket a farkasoktól. Ezzel a tekintettel öleli át Jézus az egyes embereket és a sokaságot, és mindenkit átad az Atyának, felajánlva önmagát engesztelő áldozatul.

Az Egyház a húsvéti igazság fényében tudja, hogy a teljes fejlődés előmozdításához „tekintetünknek" Krisztus tekintetéhez kell hasonlóvá válnia. Nem lehet ugyanis semmiképpen sem elvásztani az emberek anyagi és szociális szükségleteire adott választ a szívük alapvető vágyainak beteljesítésétől. Mindezt korunkban, amely a nagy változások kora, még inkább alá kell húzni, hogy megértsük egyre élőbb és sürgetőbb felelősségünket a világ szegényei iránt. Már tiszteletreméltó elődöm, VI. Pál pápa is felismerte az alulfejlettség okozta károkat, amelyek az emberiséget sújtják. Ebben az értelemben a Populorum progressio kezdetű enciklikában kifejezésre juttatta, hogy „a létminimummal nem rendelkezők anyagi szüksége, azok erkölcsi hiánya, akiket az önzés irányít... Az elnyomó társadalmi struktúrák az erőszakban, a tulajdonnal és a hatalommal való visszaélésben, a munkások kizsákmányolásában és a jogtalan üzleti magatartásban gyökereznek" (21). VI. Pál szerint az ilyen gonoszságok ellenpólusa nemcsak „a másik ember méltóságának növekvő tisztelete, a lelki szegénységre való készség, összefogás a közjó érdekében és a békevágy", hanem „a legmagasabb rendű értékek elismerése és Istennek e javak teremtőjeként és végcéljaként való elismerése" (uo.) is. Ebben az értelemben a pápa

(Folytatás az 5. oldalon)

MINDEN OLVASÓNKNAK ÁLDOTT HÚSVÉTI ÜNNEPEKET KÍVÁNUNK

DR. TEMPFLI IMRE

HÚSVÉT - NÉZŐPONT KÉRDÉSE?

Egy városba elkerült fiatal házaspár nyári szabadsága alatt szülőfaluja nagyon régi temetőjében rokonai sírját kereste. Hosszú hasztalan keresgélés után a temetőőr régi sírhelyekre mutatott, amelyek elhagyatottan domborultak, és amelyeket a temető látogatói már csak szemétlerakodó helynek használtak. A látvány igen csak szíven ütötte a fiatalembert. A temetőőr megpróbálta elütni a dolgot, azt mondva neki félig tréfásan, félig komolyan: „Végeredményben minden sír egy szemétdomb". „Igen is, meg nem is" - szólt elmélázva a fiatalember. „Nem?" - kérdezte vissza a temetőőr. „Életünk aktáit egy nap összefogják, félreteszik, aztán ott porosodnak valahol és ott eszi meg őket a moly, senki sem érdeklődik utánuk." - „Nekem erről más a véleményem" - mondta a fiatalember. - „Igaza van" - szólt a temetőőr. „Nézőpont kérdése az egész." - „Nem egészen" - válaszolt ismét a fiatalember. „Szerintem nem nézőpont, hanem döntés kérdése: Ki hogyan dönt, úgy él, és olyan is lesz a sorsa." Egy pillanatig mindhárman merengve néztek a sírokra, mintha valamire gondoltak volna.

Mi is tulajdonképpen egy sír? Szemétdomb, mint ahogyan azt a történet temetőőre hitte, vagy több annál, mint ahogyan azt a fiatalember állította? Amit erre válaszként adunk, az nem nézőpont kérdése, hanem sokkal inkább a belső meggyőződése. A válasz ugyanis egyúttal döntés a feltámadott Jézus Krisztus mellett vagy ellen.

Húsvét nem csak a kereszténység legnagyobb ünnepe. Nem is csak a legelső, az „ős-ünnep", vagy maga az Ünnep. Húsvét nemcsak azért életbevágóan fontos, mert a húsvéti események nélkül gyakorlatilag semmi „keresztényi" nem létezne: nem lenne evangélium, nem gyülekeznénk össze vasárnaponként, nem lennének templomok, székesegyházak, nem lenne szentmise, életünkben soha nem hallottuk volna Jézus nevét. Nem! Húsvét elsősorban a döntés ünnepe: Hiszem-e, hogy Isten Jézust halottaiból feltámasztotta, vagy sem? És ha hiszem, akkor a szerint élek-e, ahogy azt a feltámadt Jézus nekünk hátra hagyta vagy sem?

1. Ezen a ponton meg kell kérdeznünk: Mi lehet az, ami arra késztethet bennünket, hogy a feltámadott Jézus Krisztusban higgyünk? Bármilyen elcsépelten is hangzik: az Ő megtapasztalt szeretete. Hogy jobban megmagyarázzam, mire gondolok, hadd említsek meg itt egy olyan élményt, amely egy másik fiatalember életét kavarta fel. Korábban nagyon visszahúzódó, félénk volt, aki a házasságról sem sokat tartott. De egyik napon egy nagyon csinos, kellemes és szeretetreméltó lánnyal ismerkedett meg, aki pár hónapon belül csodát művelt vele. Házasságuk után eltűnt a fiatalember visszahúzódó természete, zárkózottsága, ma már gondtalanul nevet, humorában nyoma sincs korábbi keserű iróniájának. Legutóbb azt mondta nekem: „Mielőtt feleségemet megismertem volna, tulajdonképpen nem voltam elégedetlen az életemmel. Tudtam, hogy mim van. De nem tudtam, hogy mim nincs. Aztán belépett ő az életembe. Új világot tárt elém. Megmutatta nekem, mit jelent igazán élni. Ma már nem tudnám elképzelni nélküle az életemet."

El Greco, A feltámadás (1577-1579), olaj, Szent Domokos templom, Toledo

Ha egy életünkbe hirtelen belépő ember szeretete által nekünk új életet képes adni, mennyivel inkább képes erre a Feltámadott, ha életünkbe beengedjük? A tanítványok beengedték Őt. Noha a feltámadás hírére eleinte kétkedtek, a feltámadott Jézussal való találkozás után azonban életük egy szempillantás alatt megváltozott; egy új világ tárult fel előttük - Isten világa. Biztosak voltak abban, hogy a feltámadt Úr által ajándékozott életet a halál sem képes kioltani (1 Kor 15,55). Ezért is néztek ők, a korábbi gyávák, később farkasszemet a halállal. Sőt, mi több: ebben az új világban élve megtanulták szeretni a halált, mert az nekik lehetőséget adott arra, hogy egészen az Úréi legyenek.

Húsvét, ha hiszünk benne, előttünk is új világot képes nyitni. Való igaz, hogy Húsvét után is vétkezünk, de ez a bűn bocsánatra talál. Húsvét után is van szenvedés, de Krisztus feltámadása azt jelzi, hogy a kereszt hídként köti össze ezt az életet az örökkévalósággal. Húsvét után is meg kell halnunk, de a halál elveszítette fullánkját, mert aki Krisztusban hal meg, annak a halál nem vég, hanem beteljesedés. Húsvét után az életnek van célja, a szenvedésnek van értelme, a jelennek van jövője, és a halálnak van feltámadása. Milyen nagyszerűen illik a tavasz a Húsvéthoz! Új élet áramlik a természet ezer pórusából, mind megannyi jelképe az isteni életnek, amelyet Krisztus a halálból való feltámadásával nekünk megszerzett. Új világ, új élet, amelyet semmiféle földi hatalom nem képes megsemmisíteni, sőt maga a halál sem lesz úrrá rajta...

2. Talán azt mondjuk mi is a fiatalemberrel: „Tulajdonképpen nem vagyok elégedetlen az életemmel. Tudom, hogy mim van." Az első Húsvét után azonban hadd mondassék nekünk: „De addig, míg a Feltámadott nem lépett be életedbe, nem tudod, hogy mid nincs." „Mi lehet az, ami nekem nincs?" - kérdezhetnénk. Az, ami az Ő második húsvéti ajándéka: a belső béke. „Ne féljetek" (Mt 28,10)! „Béke veletek" (Jn 20,21)! Ezekkel a szavakkal köszöntötte a Feltámadott Húsvétkor tanítványait, mert tudta, hogy mi mindent éltek át elfogatása és halála után. Látta őket halálosan megrémülni, látta őket gyáván szertefutni, látta őket nagy félelmek közepette elrejtőzni. Ezt a félelmet, ezt a nyugtalanságot egyszer s mindenkorra el akarta venni tőlük.

Miért keserű sok ember lelke? Miért nyugtalan a szíve? Mert lelkében félelem van és nem béke. Jézus tudta, hogy a léleknek béke kell. Aki békében él Istennel, az békében él magával és másokkal. Jézus tudta azt is, hogy mennyi bénító félelem uralkodik minden korok világában és emberében. Nekünk is sokszor hatol egészen a gerincvelőnkig a félelem. Természeti katasztrófák, balesetek, egyéni betegségeink és törékenységünk, egy hozzánk közel álló ember halála, mind éppolyan félelemmel tölt el bennünket, mint a különböző társadalmi nehézségek, vagy a jelenleg veszélyben forgó világbéke, az egyes államok fegyverkezési láza, a karikatúra-rajzok nyomán fellépő vallási türelmetlenség és kultúrák fenyegető harca. Az az érzésünk, hogy joggal félünk a mától, de joggal félünk attól is, hogy mit hoz a holnap.

A húsvéti hit azonban azt mondatja velünk: „Ne remegjen szíved! Nem kell többé félned, sem élettől, se haláltól, se múlttól, se jövőtől, mert a feltámadott Úr veled van." A Feltámadott elveszi tőlünk a félelmet, miközben azt mondja nekünk: „Veletek vagyok minden nap a világ végéig!" Aki Jézusban hisz, annak bátor és békés a szíve, mert tudja, hogy Vele minden jóra fordul. Ez a hit nagy nyugalommal áraszt el, jóságossá, derűssé és boldoggá tesz, mert azt sugallja nekünk, hogy az utolsó szó mindig Istené lesz. Meg kellene próbálnunk ezzel a „Ne féljetek" szóval együtt élni, helyesebben ezt a szót megélni. Akkor megizmosodna bennünk az a bizonyosság, hogy Jézus, a feltámadott Úr az egyedüli, akire az ember gondtalanul rábízhatja magát, aki belső békével és bátorsággal tölthet el bennünket.

3. A teológus, Helmuth Thielicke mondta el egy alkalommal: „Egyik utam alkalmával, a puszta homokjában térdepelve ünnepeltem a dél-afrikai hererokkal az Eucharisztiát. Egyikünk sem értette a másik nyelvét. De amint keresztet vetettem és Jézus nevét kiejtettem, a fekete arcok felragyogtak. Ugyanazt a kenyeret ettük, ugyanabból a kehelyből ittunk, és ők nem tudták, hogyan mutassák ki irántam való szeretetüket. Azelőtt soha nem láttuk egymást. Közöttünk

(Folytatás a 2. oldalon)

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Még egyszer a papi nőtlenségről

Januári számunkban a papi nőtlenség, a cölibátus sokat vitatott problémáját igyekeztünk - már amennyire ez egy cikk keretében lehetséges - különböző szempontokat figyelemben véve, megtárgyalni. A felvetett téma kapcsán váratlanul sok írásbeli reakció érkezett. Közülük háromban merülnek fel olyan kérdések, amelyekre a cikkben nem, vagy csak részben tértünk ki. Szívesen közölném őket teljes egészükben, de erre lapunk korlátolt terjedelme nem nyújt lehetőséget. Így hát megkísérelem, hogy mindegyik lényeges mondanivalóját röviden összefoglaljam.

I. Rajna-vidéki olvasónk a papi nőtlen ség mellett Jézus szavaival érvel, aki tanítványaitól elvárja, hogy hajlandók legyenek lemondani családi kötődésről is (Mt 10, 37-38). Ez a lemondás azonban a Jó Pásztor küldetését kell, hogy szolgálja, aki életét adja juhaiért. Erre családos pap nem alkalmas, mert nem lehet két úrnak egyszerre szolgálni. Például említi számos protestáns lelkész házassági krízisét és zsarolhatóságát családja miatt. Utal XVI. Benedek pápa nemrég megjelent *„Aus meinem Leben”* c. könyvére, ahol a cölibátusról szólva, nem tagadja annak nehézségeit, de rámutat annak gyümölcsöző voltára. Nem lát használható alternatívát.

II. Második levélírónk Dél-Bajorországból küldte megjegyzéseit.

a) A keleti egyházakban (görög katolikus és ortodox) működő nős papság kapcsán kifogásolja, hogy Ratzinger bíboros „A föld sója” című interjúkötetében „lesajnálva nyilatkozik” az ortodox egyházakban működő egyszerű papokról, akik nősek, de „alig lelkipásztorkodnak, valójában csak az istentisztelet ben szolgálnak”. Honnan lehet tudni, hogy a Ratzinger által a német eredetiben használt *„Leutpriester”* (magyarul „népi pap”-ként lehetne fordítani, pópa) leértékelő kifejezést nem lehet-e a görög katolikus nős papságra is érteni?

b) Honnan lehet tudni, hogy az apostolok közül ki volt nőtlen és ki volt házas?

c) A cölibátus fejlődése ezer éven át nem egyértelmű, csak helyi zsinatok, vagy pápai tilalmak foglalkoztak vele a Tridentinum-ig. Ennélfogva nem lehet „elharapózó törvénytelenségről” beszélni.

d) A cölibátus melletti érvelésben nem rejtőzik-e egyfajta felsőbbrendűségi érzés (görög katolikus) nős papokkal szemben?

III. A harmadik levél Württemberg tartományból érkezett. Olvasónk nézete szerint márcsak azért is meg kellene engedni a papok nősülését, mert a házasságok katasztrofális állapotba kerültek, és nem születnek gyermekek, szemben a betelepedett török és mohamedán lakossággal. A papok példát adhatnának, hogyan kell példás házaséletet élni és megfelelő számú gyermekkel a jövőről is gondoskodni.

Igyekszem a felsorolt problémákra tőlem telhetően válaszolni, anélkül, hogy tévedhetetlenségre tartanék számot. De talán sikerül egyik-másik kérdést nagyobb összefüggésekben bemutatni.

I. Rajna-vidéki olvasónk érvelésével lényegében egyetértek. A nyugati (latin, római) egyház is ezen az alapon áll, amikor papjaitól megköveteli a nőtlenséget. A történelem tanúsága szerint a cölibátus, minden nehézség és botrány ellenére, lényegében bevált, lelki és gyakorlati szempontból egyaránt. A lelki indoklást Karl Rahner, a múlt század egyik legjelentősebb hittudósa így fogalmazta meg, amikor megkérdezték miért vállalja a cölibátust: „Mert hiszek”. Csak aki hisz, képes rá, hogy lemondjon egész élete tartamára a szerelemről, a házasságról, a családról, azért, hogy maradéktalanul a lelkek rendelkezésére állhasson. De gyakorlati szempontból is fontos a pap függetlensége: mozgékonyabb, mint a házas, könnyebb őt áthelyezni, idejét, energiáját teljesen hivatásának tudja szentelni, életével igénytelenebb lehet, ami nehéz anyagi körülmények között nem elhanyagolható szempont.

Mindezek ellenére helyesnek tartanám, ha a nyugati egyházban is lenne lehetőség a keleti egyházban bevált nősülésre. Mert bizony, nem vagyunk egyformák: sem a hitünk nem egyformán lelkes, dinamikus, sem fizikai adottságaink, sem a környezet, amelyben felnőttünk, és amelyben élünk nem egyformán képesít mindegyikünket a nőtlen, család nélküli életre, a magányosságra. Ha figyelembe vesszük a többi kontinens hagyományait, akkor legalább helyenként és időlegesen indokolt lehet a nős papság engedélyezése, főként abban a formában, hogy érett korú, az Egyházhoz hű és megfelelően képzett nős férfiakat pappá szenteljenek, mindig azzal a feltétellel, hogy ez a hívek javát szolgálja. Az Egyház alapelve mindig és mindenütt érvényes: „*Salus animarum suprema lex* - a lelkek üdve a legfőbb törvény”. Vagyis - bizonyos megszorításokkal - igenis látok alternatívát, és nyilván az Egyház is így látja, tekintve, hogy évezredek óta elfogadta a keleti egyház gyakorlatát és nem kellett megbánnia.

II. a) Nem gondolom, hogy Ratzinger bíboros megjegyzését az egyes ortodox egyházakban elterjedt primitív „népi papok”-ról „lesajnáló nyilatkozatnak” lehet nevezni. Köztudomású, hogy ezek nagy része rendkívül felületes kiképzésben részesült és tevékenységük jórészt a liturgiára korlátozódik. Hogy ez a megjegyzés nem vonatkozik a görög katolikus nős parókusokra, azt mindenki tudja, aki tisztában van azzal, hogy milyen kiképzésben részesülnek a görög katolikus papnövendékek: ez semmivel sem alacsonyabb, mint a latin-szertartású papnövendékeké. Ezt - feltételezhetően - Ratzinger bíboros is tudta, ennélfogva megjegyzését nem rájuk értette.

b) Hogy az apostolok közül hányan voltak házasok, senki se tudja pontosan. Az egyetlen, akiről biztosan tudjuk, hogy házas volt, Simon Péter, de nála is csak abból, hogy szó van az anyósáról. Feltételezhető, hogy ha az újszövetségi iratokban erre vonatkozólag semmilyen egyértelmű utalás nem található, akkor a kérdés nem dönthető el, de valószínűbb, hogy nagy részben nőtlenek voltak: a szövegösszefüggés ezt teszi valószínűbbnek.

c) Az a tény, hogy a cölibátus kérdésével a XVI. századig nem foglalkozott egyetemes zsinat, azzal magyarázható, hogy az Egyház nem tartotta szükségesnek, hogy egy egyházfegyelmi kérdést egyetemes zsinat elé vigyen. A helyi zsinatok és pápai rendelkezések viszont egyértelműek voltak. Az ellenük vétők igenis törvénytelenséget követtek el, akkor is, ha nem találták magukat szemben az Egyház szigorával.

d) A magam részéről semmiképp se veszek észre „felsőbbrendűségi érzést” a görög katolikus, nős papsággal szemben. Ellenkezőleg, nagyra értékelem a hűséges, csendes lelkipásztori munkát, amelyet végeznek, példaszerűnek tartom családi életüket, azt is, hogy a „papnék” milyen odaadással vesznek részt a lelkipásztori munkában, különösen a karitász-tevékenységben. Az ő nevelői befolyásuknak tulajdonítható, hogy a papi utánpótlás jelentős részben a papi családok gyermekei közül kerül ki és a leánygyermekek pedig papok feleségei lesznek. Ebből következik, hogy lelkiségük és életvitelük révén biztosítják a parókia vallásos életének kontinuitását.

Mindez óriási előnyt jelent ugyan, de hátránya, hogy a nős papság csak bizonyos területeken, vidékeken, adott környezetben lehetséges (a nagyvárosban mások a lelkipásztori követelmények), nem zárja ki a házassági és családi krízisek (ami sokkal súlyosabban esik a latba egy papi család esetében) és politikai vonalon zsarolhatóvá teszi a papságot a diktatórikus rendszerek részéről. Szeretném mindazonáltal megjegyezni, hogy az elmúlt évtizedek során a görög katolikus papság Magyarországon, Erdélyben és Ukrajnában csodálatosan állta a sarat a kommunista kormányzat minden aknamunkája ellenére.

III. A harmadik levélíró azzal érvel a papok nősülése mellett, hogy az Európában oly általánossá vált házassági krízis és a családok szétzüllése szinte megköveteli, hogy legyen, aki példaadásával, életével bizonyítja, hogy lehet másképp is, sőt a boldog, nyugodt, kiegyensúlyozott élet feltétele a harmonikus család. Ez a példa az embereket nemcsak vonzaná, hanem hozzájárulna ahhoz, hogy újra templomba járjanak és a keresztény életelvekre építsék életüket.

A gondolatot nagyon szépnek tartom, de nem hiszem, hogy a papság elsődleges küldetése abban állna, hogy a pap, mint minta-férj és minta-apa bemutassa a világnak, hogy így is lehet, sőt így lehet igazán boldogan élni. Mindettől eltekintve erősen kétlem, hogy egy ilyen kezdeményezés beváltaná a hozzáfűzött reményeket: a reakció azok részéről, akiknek úgyis hiába prédikál a pap, így hangozhatnék: „Hát csak csinálják, ezért fizetik őket...” Sokkal hatásosabbnak tartom a családpasztorációt, a családlátogatást, a házas hétvégeket, a fiatalok előkészítését a házasságra. Ha keresztény házaspárok, családok tesznek életükkel tanúbizonyságot a keresztény házasságok mellett, ez a szótlan példa vonzani fog.

Hagyjuk hát, hogy a papok végezzék a Krisztus által rájuk bízott feladatot, hogy megszenteljék a világot és Istenhez vezessék az embereket, a hívők pedig világi apostolokként életükkel igazolják: így élni jó!

Frank Miklós

HÚSVÉT...

Folytatás az 1. oldalról

szociális, földrajzi és kulturális határok feszültek. És mégis, láthatatlan kezek öleltek körül bennünket, kezek, amelyek nem ebből a világból valók. Akkor leesett a hályog a szememről és megértettem az Egyház titkát”.

A Feltámadottnak ez a harmadik ajándéka: a közösség. Amikor Jézus feltámadása után először jelent meg tanítványainak, azok „együtt voltak” (Jn 20,19). Noha féltek, sőt néhányan egy kis időre elhagyták a várost, de a „hét első napján” ismét összegyűltek. Megsejtették, hogy csak együtt van esélyük az életre, csak együtt van jövőjük. Így találta őket Jézus, és így ajándékozta meg őket a Szentlélekkel.

Mai (nyugati) világunk egyik fájdalmas betegsége az elmagányosodás: a városok egyre nőnek, és bennük mi, az emberek, tömeggé válunk. Közöttünk nem, vagy alig alakulnak ki emberi kapcsolatok. Nem ismerjük egymást, és mert lelketlen társadalomban élünk, nem szeretjük egymást eléggé. Jézus azt akarja, hogy hívei életüket közösségben éljék, hogy követői egyek legyenek. Mitől válik egy hívő csoport közösséggé? Mikor van esélye a túlélésre, mikor van biztos jövője? Ha a feltámadott Jézus a központja. Az Egyház tehát nem egyesület, nem társulat, nem klub és nem is egy párt, hanem a híveiben - benned, benne, bennem - élő feltámadott Krisztus, Aki bennünk folytatja földi életét.

Mi a Húsvét? A döntés ünnepe. Mert tudjuk: ki hogyan dönt, úgy él, és olyan is lesz a sorsa. Mi, akik a Feltámadottban hiszünk, Tőle új életet, belső békét és egy szerető közösséget várunk Húsvét ünnepén.□

IMASZÁNDÉKOK

Áprilisra

1.

Imádkozzunk, hogy a nők egyéni, társadalmi és politikai jogait tiszteletben tartsák minden nemzet körében.

Az az egész világot átfogó történelem, amelyet ismerünk, és amely alakította, és ma is alakítja korunkat, jórészt férfijogú felfogást és jelleget visel... A probléma tehát a férfiak és a nők kapcsolata egymással és a közösséggel, pontosabban a nők helyzetének és jogainak az ő valóságukat hűen tükröző elvi és gyakorlati érvényesítése. Az eszmék tisztulása és kiegyensúlyozódása már jó ideje tart; de a valóság nem sokat javult, sőt ebben az egyre globalizálódó világban új és súlyos problémákkal szembesül.

Folytatódnia, mélyülnie, szélesednie kell a társadalmi párbeszédnek: ez az imaszándékunk egyik első alapvető eleme. Imádkozunk a házaspárokért és családokért, a különböző jellegű és méretű közösségekért, az ismeret- és kultúraközlés eszközeiért (gyakran a hang nélküliek és a peremre szorultak szószólói): ezek mind fórumai a párbeszédnek.

Az anyaságot sokszor inkább büntetik, ellehetetlenítik, mint elősegítik; pedig az emberiség a túlélését és kibontakozását azoknak a nőknek köszönheti, akik a házasságot és anyaságot választják. Sürgető szükség van igazi egyenlőségre az élet minden területén: azonos munkáért azonos bér, védelem a dolgozó anyáknak, tisztesség a hivatásbeli előbbre jutás dolgában, a jogok és kötelességek egyenlő elismerése.

Lehetőséget kell biztosítani a nőknek ahhoz, hogy arányosan és tevékenyen jelen legyenek a társadalom és jövője komoly problémáinak megoldásában. Ellentmondások feszítik a társadalmat, ha csupán a teljesítőképesség és a termelékenység kritériumai számítanak; állandóan újra kell terveznünk a társadalmi berendezkedést az emberségességnek meg a szeretet civilizációjának szellemében. A két legfőbb érték az élet meg a szeretet; a sajátos nőiség mély bensőségben áll mindkettővel, és szükség van rájuk az emberi közösség minden szintjén, beleértve a legmagasabb és legátfogóbb döntéshozatalokat is.

Hogyan fest a tényleges valóság? Gyakran jellemzi a nők kizsákmányolása, megalázása, élvezeti cikké alacsonyítása, nevetségessé tétele (a nő nem több, mint az egyedül számításba jövő férfi karikatúrája).

Amikor imánkat életszerűen kívánjuk végezni, az említett általános szempontok mellett vonjuk bele személyes élményeinket is, akár saját tapasztalatunkból, akár a világ számos pontjáról hozzánk eljutó riportokból, képekből merítjük.

2.

Imádkozzunk, hogy a kínai egyház nyugodtan és teljesen szabadon teljesíthesse evangelizáló küldetését.

Tudjuk, hogy Kínában a keresztény egyházak több mint ötven éve üldözést szenvednek, és még ma is számos kemény akadályba ütköznek, amikor szabadon szeretnének kibontakozni és működni. Az első évtizedeket az erőszakos és véres üldözés jellemezte; a katolikus egyház számos tagja vértanúhalált halt, az egyházszervezetet szétzúzták, a közösségek földalatti egyházzá váltak. A rendszer célkitűzése azonban, hogy a vallás elvesztése minden befolyását és kihaljon, nem valósult meg; a földalatti egyház szívósnak bizonyult. A nyolcvanas években a rendszernek le kellett mondania arról, hogy a kereszténységet teljesen kiirtsa; meg kellett elégednie azzal a törekvéssel, hogy hatástalanítsa, illetve, hogy a hivatalos politika szolgálatába kényszerítse. Jelenleg a helyzet úgy alakul, hogy a „hivatalos” (kollabo-

(Folytatás a 4. oldalon)

Erdő Péter bíboros, prímás

A NEMZETI IMAÉVRŐL

A Magyar Kurír a nemzeti imaév megnyitásáról és a tervezett eseményekről, zarándoklatokról kérdezte Erdő Péter bíboros prímás esztergom-budapesti érseket. Az interjút kissé rövidítve közöljük.

- Bíboros Úr, Árpád-házi Szent Margit ünnepén, január 15-én ünnepi szentmisével nyitotta meg Budapesten a nemzeti imaévet. Az országban sok helyen kezdik meg ünnepélyesen az imaévet. Ön miben látja ennek jelentőségét?

- Püspöki Konferenciánk nem véletlenül hirdette meg az imaévet arra a szándékra, hogy a nemzet lelki megújulásáért könyörögjön. Ebben - katolikus hitünk szerint - nyilván benne van a megtérés, elsősorban a saját megtérésünk. S annak a legszebb gyümölcse az, hogyha visszatalálunk a krisztusi szeretethez, a Gondviselésbe vetett bizalomhoz és reménységhez. Mert ha a történelmünkön végigtekintünk, akkor minden szomorúság, minden probléma, minden teher mellett ez a Gondviselés csodáinak is a történelme számunkra. Olyan megmenekléseké, olyan fölvirágzásoké, amit emberileg meg sem lehetett volna tervezni. Ha már a nándorfehérvári győzelemről beszélünk - gondoljuk meg, hogy a török idők után itt maradt Közép-Magyarország szinte üres - és itt most magyar kultúra van és Magyarország van. (...) A lelki megújulás éve a bizalomnak, a Gondviselésbe vetett bizalomnak és a reménységnek az esztendeje. Az imának ez is a legnagyobb eredménye, vagy várt hatása, hogy ebben a bizakodó lelkületben, ebben a keresztény reményben meg tudjunk újulni.

- Milyen fontos események várhatóak ebben az évben országos vonatkozásban és a főegyházmegyében?

- (...) Említettük már a fatimai nemzeti zarándoklatot október 17-től 20-ig, azután országos családi zarándoklatot is szeretnénk egy hazai kegyhelyre szervezni - Mátraverebély-Szentkút neve merült fel, de az időpontot még nem rögzítettük -, máriapócsi program szervezése is előkészületben van. Nagy örömmel hallottuk azt is, hogy a határon túli magyar katolikusok is bekapcsolódtak az imaévbe. (...) Ez önmagában olyan hír, ami mutatja, hogy milyen reményekre jogosít fel minket a közös imádság. Jelenti a magyarságon belüli szolidaritás kifejezését, és azt is, hogy a környező népekkel való szolidaritásunknak, megbékülésünknek az erősítéséhez a hitünk és az imádságunk hozzá tud járulni. (...) Elindult egy folyamat itt a közép-európai népek között, amelyik szintén - nem csak nekünk, hanem a környező népeknek a lelki megújulását is segíti.

Ennek a folyamatnak szép állomása volt a 2004-es mariazelli közös imádság... Azóta utótalálkozókra is sor került. Az idén Magyarországon találkoznak majd a Mariazellben együtt imádkozó országok püspöki konferenciáinak és híveinek képviselői. A meghívás áll, remélem, hogy a pozitív válasz hamarosan megérkezik. Augusztus 15-én, az esztergomi bazilika búcsúnapján szeretnénk ezt a közös imát tartani.

Bízom abban, hogy ezúttal olyan országok püspöki konferenciáit is be fogjuk kapcsolni, akik annak idején Mariazellbe még nem kaptak meghívót, különösen Romániára és Szerbia-Montenegróra gondolok, hiszen ővelük is van nagyon sok közös imádkozni-, gondolkodni valónk.

Az éves programnak egy mariazelli esemény is a részét alkotja: szeptemberben a nemzeti imaévünknek a szellemében tervezzük meg a minden évben megrendezett magyar zarándoklatot Mariazellbe.

A lengyelországi *Sandomierz* közelében, június 10-én és 11-én lesz egy nagy ezer éves jubileumi ünnepség a Szent Kereszt kolostorban. A kolostor arról a kereszt ereklyéről kapta a nevét, amelyet a magyar Szent Imre herceg ajándékozott neki. Ez a legbecsesebben őrzött ereklyéjük, ma ott az egész vajdaságot Szent Kereszt vajdaságnak nevezik az ereklyéről és a kolostorról. Azt a megtisztelő meghívást kaptam *Dzięga* püspök úrtól, hogy legyek főcelebránsa a június 11-i jubileumi szentmisének. Nagy öröm lenne, ha egy magyar zarándokcsoporttal együtt mehetnék oda, és talán ezt az alkalmat összeköthetnénk azzal is, hogy imádkozunk hazánkért és térségünkért.

Magyarok Nagyasszonya országos megünneplése is olyan alkalom, amelynek során az imaév központi gondolatával foglalkozhatunk.

A Szent István-bazilikában október 22-én tervezünk ökumenikus istentiszteletet és megemlékezést az 1956-os forradalom 50. évfordulója alkalmából.

Különböző szentségimádási és kiengesztelődési napokat is tervezünk: imaiskolák, lelkigyakorlatok, esetleg egy tanulmányi nap is lesz, illetve a kiengesztelődés különböző alkalmai, amelyek részben a térség népei között, részben a különböző felfogású, különböző múltú emberek és közösségek között fejezhetik ki egy új lelkület megerősödését. (...)

Egyházmegyénkben szép jubileumi ünnepség lesz szeptember 2-án, az esztergomi bazilika felszentelésének 150. évfordulóján. Természetesen a mai klasszicista épületről beszélek, nem az egykori, gótikus bazilikáról, hiszen az oly mértékben tönkrement, hogy újat kellett építeni. Az évforduló alkalmából felhangzik majd Liszt Ferenc Esztergomi Miséje, tudományos előadások és kiállítások lesznek, kiadványok megjelentetését is tervezzük. Ünnepélyes liturgia keretében is hálát adunk, és megáldjuk a felújított és újonnan berendezett régi nagyszeminárium épületet, ami a magyar Sionon, Esztergomban újra messzire sugárzó szellemi-lelki, kulturális központ lehet. Ez az a hivatás és célkitűzés, aminek az érdekében egyházmegyénk hosszú idő óta nagy erőfeszítéseket tett.

A hála és a dicsőítés is az imádságnak a lényeges tartalmai közé tartozik, nemcsak az engesztelés, nemcsak a kérés. Ilyen évfordulókon hálát is kell adnunk. Hálát adni a létünkért, dicsőíteni Istent azért, mert e lét, az ember léte, az emberi közösségek léte annyi nagyszerű dolgot tartalmaz. Tehát miközben emlékezünk a szomorú dolgokra, emlékezni kell Istennek nagy tetteire is. A Szentírás - az Ószövetség és az Újszövetség - Isten nagy tetteinek az emlékezete - a teremtéstől a választott nép történetének csodálatos fordulataiig, Krisztus életének és feltámadásának az emlékéig. A szentmise, az Eucharisztia ünneplésének egyik nagyon fontos mozzanata is az, hogy emlékezetbe idézzük Krisztus életének a misztériumát - a keresztet, a sírt, a harmadnapi föltámadást. Magában az Eucharisztiában fölidézzük az utolsó vacsora emlékét, de úgy idézzük föl, hogy az jelenvalóvá válik. Nem egyszerűen megismétlődik, hanem a szent anamnézisben jelenvaló eseménnyé válik.

Ha az isteni gondviselésnek a nagy tetteit, akár az egyéni életünkben, akár a családjainkban, a magyar egyház, a magyar nép életében felidézzük, akkor hozzájárulunk ahhoz, hogy az jelenvalóvá váljon. Megújulásunk forrása is az ilyenfajta emlékezés és hálaadó imádság. Adja Isten, hogy örömteli emlékekkel is erősödjön bennünk a hálaadásnak és a bizalomnak az érzése. MK

ISMERJÜK MEG PAPJAINKAT

Ismerjük meg papjainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelkipásztori szolgálatban működő papjainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelkipásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

Tempfli Imre

Tempfli Imre, a németországi *Kirche in Not/Ostpriesterhilfe* - a Szükséget Szenvedő Egyház/Keleti Papok Segélyezése - nemzetközi katolikus segélyszervezet osztályvezetője. Hivatalos szolgálata mellett, a nyugat-európai magyar egyházi közösségekben gyakran felkért és közkedvelt lelkészi helyettesítő, magyar lelkinapok és lelkigyakorlatok vezetője. A Szatmári Egyházmegye papja.

1954. december 3-án született a Szatmár megyei Kaplonyban. Elemi iskoláit szülőfalujában, középiskoláit pedig 1969-től Nagykárolyban végezte. Az érettségi diploma megszerzése után, 1973 őszén felvételt nyert a gyulafehérvári Római Katolikus Hittudományi Főiskolára, ahol a szükséges bölcseleti és teológiai tanulmányok elvégzése után *Absolutoriumot* szerzett és 1979. június 21-én dr. Jakab Antal püspök a gyulafehérvári székesegyházban pappá szentelte a Szatmári Egyházmegye szolgálatára. Felszentelése után előbb Máramarosszigeten, majd 1985. október 7-től Nagybányán, a Szentháromság Plébánián volt segédlelkész. 1986. szeptember 11-én plébánosi kinevezést kapott Alsóhomoródra.

A kommunizmus bukása után, 1990 őszétől teológiai tanár és fegyelmi prefektus lett a gyulafehérvári Római Katolikus Hittudományi Főiskolán. 1991 tavaszán egyházi elöljárói Rómába küldték, ahol 1991 ősze és 1993 nyara között egyháztörténelmi tanulmányokat folytatott, és egyháztörténelemből licenciátusi fokozatot szerzett a Gergely-egyetemen. Miután az Örök Városból hazatért, 1993. október 1-től a szatmári Szent Család Plébánia lelkésze, december 1-től plébánosa volt. 1994. április 16-án kinevezték a németországi *Kirche in Not/Ostpriesterhilfe* katolikus nemzetközi segélyszervezet osztályvezetőjévé *Königstein im Taunus*-ban. Ma is itt tevékenykedik: Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Horvátország, Lengyelország, Macedónia, Montenegró, Románia, Szerbia és Szlovénia valamint Magyarország katolikus egyházának segélyezését vezeti. Königsteini hivatalának megtartása mellett, 2001. május 1-től 2002. április 18-ig, Reizer Pál püspök haláláig püspöki helynök a Szatmári Egyházmegyében.

Közben, 1994. június 22-én, Budapesten, a Pázmány Péter Hittudományi Akadémián doktori fokozatot szerzett teológiából. Érdeklődési köre a reformáció kora és a 20. század, különös tekintettel a kommunizmus ideje alatti egyházüldözésre. Fő művei: *Ein Land und vier Religionen* (Egy ország és négy vallás, licencia dolgozat), Magyar Egyháztörténeti Vázlatok 6. évfolyam 1994, 3-4 szám, 35-70. - *Kaplony. Adalékok egy honfoglaláskori település történetéhez*, Szatmárnémeti, 1996. - *Melanchthon und die Synode von Erdőd 20. September 1545,* (Melanchthon és az 1545. szeptember 20-i erdődi zsinat) in: Melanchthon und Europa, I, Skandinavien und Mitteleuropa, 203-221 (Hrsg. Günther Frank und Martin Treu), Magyar Egyháztörténeti Vázlatok 8. évfolyam 1996, 3-4. szám, 19-35. - *A szatmári római katolikus egyházmegye író papjai*, Szatmárnémeti, 2000. - *Lendítse, kistestvér! Válogatás Dr. Tyukodi Mihály írásaiból és néhány róla szóló méltatás,* Szatmárnémeti, 2000. - *A Báthoryak valláspolitikája* (doktortézis), Studia Theologica Budapestinensia 25, Budapest, 2000. - *Dr. Scheffler János szatmári megyéspüspök és nagyváradi apostoli kormányzó pásztorlevelei és utolsó írásai*, Szatmárnémeti, 2002. - *Sárból és napsugárból, Pakocs Károly püspöki helynök élete és kora 1892-1966*, METEM, Budapest, 2002.

Egyéb tanulmányai, cikkei és írásai jelentek meg különféle gyűjteményekben, hazai és külföldi lapokban.

Alkalomszerűen magyar szentmiséket tart Königsteinban, a segélyszervezet házi kápolnájában.

Érdeklődni: Dr. Tempfli Imre, Kirche in Not / Ostpriesterhilfe, Postfach 1209, vagy Bischof-Kindermann-Str. 23, D-61452 Königstein/Ts, Tf.: 06174-291210, Fax: 06174-3423.

Cserháti Ferenc

A VILÁG MAGYARSÁGÁVAL NEMZETÜNK MEGÚJULÁSÁÉRT

Tekintettel a MKPK által meghirdetett idei imaévre a müncheni magyarok nagyböjt első vasárnapján keresztúti áj-tatosságot tartottak a nemzet lelki megújulásáért és ünnepélyes szentmisével kezdték a negyven napos nagyböjti szent időt dr. Cserháti Ferenc németországi magyar főlelkész vezetésével. A bevezetőben a főlelkész különösen felhívta a hívek figyelmét az Imaévre, amelyet idén nemzetünk lelki megújulásáért tart immár nem csak a hazai, hanem az egész világ magyarsága, és így emlékezik az 1956-os forradalom és szabadságharc 50., a nándorfehérvári diadal 550. évfordulójára és az egyéb évfordulókra. Szentbeszédében kiemelte az engesztelő ima fontosságát saját lelki megújulásunk és a nemzetünk lelki felemelkedése érdekében. Nem feledkezett meg a dicsőítő és a hálaadó ima fontosságáról sem. Ez bennünket különösen is arra kötelez, hogy egyben imádkozzunk befogadó országunkért és jótevőinkért az idegenben, ezzel is erősítve a népek közötti barátságot. A szentmisén közreműködött a Patrona Hungariae énekkar; Merka János atya vezetésével közösen imádkoztuk a magyar püspöki kar által megfogalmazott imát nemzetünk felemelkedéséért, mise végén pedig rózsafűzér titokcserére került sor. A müncheni hívek a vasárnapi szentmisék előtt idén fokozott buzgósággal imádkozzák a rózsafűzért, nagyböjtben keresztúti ájtatosságokat, májusban, júniusban Szűz Mária, illetve Jézus Szíve ájtatosságokat tartanak, de az imakörökben, a bibliakörökben, a Szeniorok Klubjának találkozóin, a szentségimádások és lelkinapok során is kiveszik részüket a nemzet lelki megújulásáért végzett imából. **A krónikás**

ÁPRILISI HANGULAT

Egyszerre szóltak meg, egy napon
(- ó, április csodája, nagy duett -):
A fülemüleszó az ágakon
s a mennydörgés virágzó fák felett.

Áprily Lajos (1887-1967)

Gyermekeknek

HÍVOGAT A KÁLVÁRIA

Végre megérkezett a várva várt tavasz. Nemcsak a természet öltött új ruhát, de a gyermekek hangulata is megváltozott. Szűk lett az osztályterem, és a gyermekek egyre nehezebben üldögéltek az iskolapadokban. Ezt István atya is észrevette, ezért hittanóra helyett kirándulással lepte meg őket. A Kálvária dombra vitte kis növendékeit, akik fogócska és bújócska játékainkból már rég ismerték a helyet, de valójában még sohasem vették alaposan szemügyre a kis házszerű építményeket, a keresztúti állomásokat, ahogyan az atya mondta. A nap fénye megvilágította a bennük található szép domborműveket, festményeket. A kis házikók, állomások száma 14 volt. Mindegyikben kép. Az első kép Jézust ábrázolta, amint Pilátus éppen kereszthalálra ítélte. Az atya elmondta, hogy Jézus keresztjét maga vitte a város falain kívül levő Golgotára, vagy más néven a Kálvária hegyére. Útközben háromszor esett el a kereszt súlya alatt, találkozott édesanyjával, Simon segített neki a keresztjét vinni, Veronika saját kendőjével törölte meg Jézus véres arcát. A gyermekek érdeklődéssel hallgatták a történetet és nézegették a képeket. Az atya meg folytatta: Jézusról letépték ruháit, majd kereszttre feszítették. „Atyám, kezedbe ajánlom lelkemet” - ez volt Jézus utolsó szava.

A 13. állomás aztán arra emlékeztet, hogy Jézus holtestét levették a keresztről. A 14. állomás a sírba tételt ábrázolja. És hol a sír - kérdezte Tamás. Jeruzsálemben, de üres. Jézus harmadnapra feltámadt és ez húsvét üzenete - válaszolta az atya. A gyermekek még sokáig álltak a stációk előtt és mélyen szívünkbe zárták a látottakat. Ha időtök engedi, szüleitekkel, nagyszüleitekkel ti is keressétek meg templomotokban a keresztúti képeket, vagy keressétek fel a közeletekben épült Kálvária-dombot. Ez már kirándulásnál több lesz...

Szeretettel:

Judit néni

Fiataloknak

SZEMBETŰNŐ KÜLÖNBSÉG

Rómában, a régi császári palotában, a régészek egy nagyon furcsa, kőbe vésett-karcolt képre bukkantak. A korai keresztény időkből származó lelet egy szamárfejű, keresztre feszített alakot ábrázol, aki előtt valaki térden állva imádkozik. Az ókori szerző nem feledkezett meg „művének” értelmezéséről sem, mert a kép alá odaírta: „Alexamenos imádja istenét”. Valóban, nagyon egyszerűnek tűnik az alkotás. Célja: valaki a császári őrség egyik keresztény katonáját akarja vele kigúnyolni, hitéért.

Maró gúny, csúfolódás. Egy keresztre feszített istenség nem más, mint szamárság, és az is szamár, aki ilyen istent imád, - esik a súlyos ítélet egy pogány katonától keresztény társával szemben...

Kérdem: vajon mit gondolt volna ez a pogány katona, ha átélte volna Jézus jeruzsálemi bevonulását? Jézus szamárháton érkezik, az ünneplő tömeg lelkesen kiált hozsannát, ruháit az útra terítve éljenzi Őt, mint egy királyt, mint egy igazi, törvényes uralkodót... S mindez ott történik a jeruzsálemi templom, és a megszálló idegen csapatok főhadiszállása közelében, az Antónia vár árnyékában... Milyen óriási kontraszt egy gúnyolódó karikatúra és a valóság között...

Jézus jeruzsálemi bevonulása lehetett volna egy fegyveres felkelés első pillanata is, nyilvános ellenszegülés az idegenekkel szemben. Mert a nép hangulata, elfojtott dühe mindezt megengedte volna. Sőt, legtitkosabb vágya, álma teljesedett volna...

Jézus szamárháton érkezik. Alázatosan, békésen. Ő szolgálni akar, egy egészen másfajta „forradalommal”, lelki felkeléssel akar győzelmet aratni.

Mi következik ezután? A nép csalódik várakozásában. A hozsannát kiáltó tömeg hangulata átcsap a „feszítsd meg” zűrzavaros ordítozásába. Így is mondhatnánk: a szeretet útja beletorkollik a kereszt útjába.

Rajtunk múlik, hogy Jézus jeruzsálemi bevonulásában felismerjük-e az Ő kikerülhetetlen, megmásíthatatlan útját, ami egyben a mi utunk is. A szeretet, az alázat útja, ami ugyan a szenvedés irányába tart, de tudjuk azt is, hogy ez nem „zsákutca”, hanem tovább vezet Húsvét hajnala, a feltámadás felé. Szamárság ez?

Pál atya

FŰZFŐ ANGYALA

Könyv Bódi Magda vértanúságáról

Fél évszázados késéssel jelenik meg egy könyv: Galambos Miklós apát 1955-ben befejezett munkáját jelentetik meg a balatonalmádiak a fűzfői plébánia és a veszprémi érsekség segítségével. Az ÁVH által egykor eltüntetett munka egy példányát almádi rokon őrizte meg. A kézirat év eleji fölfedezését követően a helyi katolikus egyházközségi képviselőtestület világi vezetője, Bálint Sándor kezdeményezte a könyvnek a vértanúság 61. évfordulójára való megjelentetését.

Lapunk a közelmúltban foglalkozott a 24 éves fűzfői munkáslány, Bódi Magda 1945. március 23-i litéri vértanúságával és a boldoggá avatási előkészületekkel. Ezúttal a kéziratot megőrző almádi asszony, Bódi Mária (Kovács Elemérné) emlékeit idézzük meg. A vértanú unokahúga (született 1947-ben) így emlékezik mindarra, amit a családban hallott.

„Galambos Miklós (szombathelyi-zalaegerszegi) apát a veszprémi börtönben hallott Magdáról. Eljött hozzánk, nagyon sokat beszélgetett nagyapámmal, nagyanyámmal. Ő írta meg a nagynéném életrajzát „Ketten egy cél felé” címen. „Szent Goretti Mária és Bódi Magdi útja” volt az alcíme. Az első rész Szent Goretti Mária életútját írja le, akkoriban avatták szentté, amikor a könyv elkészült, őt a szomszédfiú ölte meg. Goretti Máriának több kistestvére volt, sokat segített a szüleinek. A fiú meg akarta erőszakolni, védekezett, és erre megölte. Ő parasztlány, nagynéném munkáslány, ezért párosította őket. A kézirat kétharmada Szent Goretti Máriáról szól, tele fényképpel.

Nagymamám 1970-ben halt meg, nagyapám 1959/60-ban, amikor hetedikes voltam. Az első unoka lettem, naponta nagymamáéknál voltam. Litéren nőttem föl, apám, Bódi Gyula 1980-ban halt meg, 2002-ben édesanyám. Reménykedett, hogy megéri Magdi boldoggá avatását.

Ezt a könyvet akarták Veszprémből, a püspökségről a Vatikánba fölterjeszteni. A többi példány megsemmisült, csak a mienk maradt meg. 1969-ben az édesanyámtól kaptam, ugyanúgy eldugtam! Amikor Temesi atya könyvét (P. Temesi Ferenc: Tanúságtétel liliommal, vérrel - egy gyári munkáslány élete és vértanúsága, Bp., 1997) megláttam a templomban, jutott eszembe, hogy jaj Istenem, nekem ez megvan! Fölajánlottam a katolikus kiadónak, de azt mondták, túl vastag, inkább a rövidet adják ki.

Temesi atya csoda-leírást várt az emberektől (hogy alátámaszthassák a boldoggá avatási kezdeményezés jogosságát). Engem is többször ért csoda! Ötéves voltam, amikor hirtelen megnyúltam, szemtengely-ferdülést kaptam, nagyon rosszul láttam. Szemüveg kellett, édesanyám Pestre vitt, ahol a főorvos-asszony azt mondta: nem műtik, mert elnövöm. Ha nem, akkor műtik. Fejlődési rendellenesség volt. A veszprémi Lovassy Gimnázium negyedikese voltam, mindenki tudta, hogy megműtenek, de én szorgalmasan imádkoztam. Egyszer csak érzem, furcsán húz a szemem. Levettem a szemüveget, jó! Meggyógyultam! Egyik napról a másikra. Ennek tudom be, hogy Ő segített nekem.

Édesapám orosz hadifogságban volt, 1945-ben Budán fogták el. Nagybátyám, Bódi János angol fogságban. Hárman a családból a legközelebbi hozzátartozók közül: egyiküket lelövik, másik kettő fogságban. (A család imáinak is köszönhetik, hogy mindketten hazajöttek - magyarázza az asszony.)

Tizenkét éves kora óta árva volt a nagymamám, attól fogva cselédeskedett. Erdélyi származású, szilágysomlyói, más szerint máshonnan való. A mai Magyarország területére gyermekként került, Pesten a lőszergyárban dolgozott, ott ismerkedett meg édesapám apjával. Nyika Mária második férje, Bódi János tót származású, nem volt senkije, apátlan-anyátlan, ezért nem voltak papírjai, nem esküdhettek meg. Kocsis volt.

Édesapám, Gyula másfél éves (1918-ban született), amikor nagyanyám és nagyapám összekerültek. Magdi 1921-ben, János 1923-ban született. Nagyapám gazdálkodott, pici földje volt, kis szőlő, kis búza az 1950-es években. Előtte és utána is, élete végéig fuvarozott, a Belspednél is dolgozott, végig lovat tartott. Tító nevű lova volt. Édesapám 1949-től dolgozott a fűzfői gyárban, a nagybátyám is a Nitrónál.

Magdi? Borzasztóan eleven, élénk kislány volt, gyorsan elcsattant a keze. Nagyon igazságszerető volt! Nagyon kedves, nagyon szerette a szüleit, a családját. Szeretett énekelni, verset szavalni. Amikor az orosz katonák lelőtték, amiért nem engedett az erőszaknak, nagyapa a karjába vette és kiabált:

- Megöltétek a gyermekemet!

A háború vége felé jött a söpredék. A temetőben, Magdi mellett, mások is fekszenek, akiket akkor öltek meg. Férfi sírja, aki védte a feleségét, agyonlőtték! Ott Litéren többen is voltak, akiket ugyanúgy agyonlőttek az oroszok. A családban mesélték, hogy például a Cece melletti pici faluban, Hardon a helybeli magyarok között is voltak olyanok, akik mutatták az oroszoknak, hol vannak, melyik házban vannak nők! Odaküldték őket!

Néhányam ma is élnek Litéren azok közül, akik együtt voltak Magdival Dlányok, együtt szervezték a fűzfőgyártelepi munkások között a katolikus közösségi életet. Mindeddig mélyen hallgatniuk kellett. A hatvanadik évfordulón, a faluban sokan meglepődtek, nem tudtak róla.

Később egyszer - az ötvenes években - nagyszüleim bementek a veszprémi püspökségre, hogy megtudják, hogy áll Magdi boldoggá avatási ügye. A püspök elmondta, hogy az iratokat, köztük a Magdiról írt könyv kéziratát is, a politikai rendőrök elvitték. Kérték tőle, adja oda nekik. Mit adjon oda, nem tudja, miről beszélnek, különben is, hogy gondolják - háborodott föl a főpap. A titkosrendőr odament, kivette és elvitte. Tudta, melyik szekrény melyik fiókjában van.”

A kézirat fényképekkel teli példányát almádi otthonában őrizte mindeddig Bódi Mária. Kézirat gyanánt, áll a címlapon, s hogy 1955. karácsonyára készült el. Az első rész (Szent Goretti Mária küzdelme és diadalútja) az olasz parasztlányról szól, a második (Ki volt Bódi Magdi?) a mi vértanúnkról. Előszavában a szerző így fogalmaz: „Ez az életrajz - jelentős részben - nem eredeti munka. Csak a keret, a beosztás új. Egyébként azok meglátását tükrözi, és elbeszélését nyújtja, akik közelről ismerték Bódi Magdit, majd nagy szeretettel és lelkiismeretességgel gyűjtötték össze életének és vértanúságának történetét.”

Dr. Galambos Miklós Bódi Magdi életútját fölrajzoló munkájának első fejezete élére a *Fűzfő angyala* címet választotta. A minden jel szerint 2006. március végére megjelenő kis kötetet a szigligeti szülőházról, a mámapusztai cseléd-lakásról, a fűzfői munkásmissziót végző kerékpáros leányról, a család litéri otthonáról készült fényképek szemléltetik. Úgy, ahogy azt a szerző jó fél évszázada (tán már a börtönben...) elgondolta.

Hála legyen az Istennek, lám, mégiscsak megjelenik e munka, mely a szűz tisztaság és tisztesség litéri-fűzfői munkáslány vértanújának állít emléket!

Sarusi Mihály

IMASZÁNDÉKOK...

Folytatás a 2. oldalról

ráló) egyháznak egyre jobban beborul a jövője, viszont az életerejükben gyarapodó keresztény közösségekre nagyon ránehezedik a kormány fojtogató szorítása. A papság és a szerzetesek nagy többsége igen nehéz és válságos helyzetben van: nehezen bírják a nyomást, gyengeségük miatt sokukat nem fogadják el a közösségeik, egyre erősödik a modernizálódás és elvilágiasodás fenyegető befolyása.

2005. január 10-én II. János Pál pápa fogadta a Szentszékhez akkreditált diplomatákat. A szabadságról is beszélt nekik; a pápai tanítás szempontokat nyújt e havi imánkhoz. A szabadság kihívása mélyen érinti egy XX. századi lengyel lelkét; és ugyancsak fontos minden nép vezetői számára. A szabadság legalapvetőbben az emberi egyének joga: „Minden ember szabadnak született, méltóságban és jogokban egyenlőnek.” „Mindenkinek joga van az élethez, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.” Szent dolog az államok joga is, nevezetesen ahhoz, hogy kellően teljesíthessék alapvető kötelességüket: biztosítani polgáraik életét és szabadságát minden törvényes megnyilatkozásában. Olyan a szabadság, mint a világosság: arra képesít, hogy felelősen megválasszuk a helyes célokat és a megvalósításukhoz szükséges helyes eszközöket. Az emberi szabadság szívében ott van a vallásszabadság; legalapvetőbb kapcsolatunkról szól, az Istennel való kapcsolatról. Alkotmányosan biztosított jognak kell lennie a vallásszabadságnak.

A kínai alkotmány elvben mindig elismerte a hithez/hiedelemhez való jogot; 1982 óta beszél a vallásnak a megtűréséről is. A vallás olyan valóság, amelynek nincs értéke, és el fog tűnni, mihelyt az emberek megfelelő oktatást kapnak tudomány dolgában. A vallást eltűrni és ellenőrizni kell, ameddig muszáj, egyre jobban kiküszöbölni, hogy az emberekbe és világszemléletükbe behatolhasson.

Ilyen szellemi légkörben él a mai emberiségnek egyhatoda-egyötöde, majdnem 1300 millió személy, akiknek 6%-a (katolikus és egyéb) keresztény. Áprilisban értük imádkozunk.

Nagy Ferenc S. J.

KRISZTUS...

Folytatás az 1. oldalról

nem késlekedett megerősíteni, hogy mindez „elsősorban a hitnek, mint Isten ajándékának elfogadása a jóakaratú emberek részéről, és az egység Krisztus szeretetében” (uo.). Tehát Krisztusnak a sokaságra vetett „tekintete” rámutat a „teljes humanizmus” igazi tartalmának érvényesülésére, amely VI. Pál szerint „a teljes ember és az egész emberiség teljes körű fejlődése” (uo. 42). Ezért az Egyház elsődleges szolgálata, amelyet az emberek és a népek fejlődéséért felajánl, nem az anyagi javakra, vagy a technikai megoldásokra irányul, hanem Krisztus igazságának hirdetésére, amely neveli a lelkiismeretet, megtanítja az emberi személy és a munka hiteles méltóságát és egy olyan kultúra formálódását mozdítja elő, amely valóban választ tud adni az ember összes kérdésére.

Az emberek sokaságát sújtó rettenetes szegénység kihívásait látva, a közömbösség és az önző bezárkózás elfogadhatatlan ellentétben áll Krisztus „tekintetével”. A böjt és az alamizsna, amit az Egyház az imádsággal együtt különös módon is szorgalmaz nagyböjt idején, kedvező alkalmat nyújtanak, hogy tekintetünk Krisztus „tekintetéhez” hasonuljon. A szentek példája és a sok missziós tapasztalat, amelyek meghatározzák az Egyház történelmét, értékes irányt mutatnak a fejlődés előmozdításának jobb módjára. Ma, a globális szintű kölcsönös függés korában is azt tapasztaljuk, hogy semmiféle gazdasági, társadalmi, vagy politikai elképzelés nem helyettesíti önmagunk odaajándékozását a másiknak, amelyben a szeretet fejeződik ki. Aki ezen evangéliumi logika szerint munkálkodik, hitét a megtestesült Isten barátságaként éli meg, és - miként Ő is - gondoskodni fog a felebarát anyagi és lelki szükségleteiről. Úgy tekint rá, mint végtelen titokra, amely méltó a határtalan gondoskodásra és odafigyelésre. Tudja, hogy aki nem Istent ajándékozza, az nagyon keveset ad - ahogyan Boldog Kalkuttai Teréz mondta: „A népek első szegénysége, hogy nem ismerik Krisztust”. Ezért Krisztus irgalmas arcában kell Istenre rátalálni: e távlat nélkül egyetlen civilizáció sem épül biztos alapokra.

Köszönetemet fejezem ki mindazoknak a férfiaknak és nőknek, akik engedelmeskednek a Szentléleknek, és ily módon az Egyházban a szeretet sokféle műve jött létre, amelyek a fejlődést hivatottak szolgálni: kórházak, egyetemek, szakképző iskolák, kisvállalkozások. Ezek olyan művek, amelyek az evangéliumi üzenet ösztönzésére, a civil társadalom más kifejeződési formáinál jóval korábban igazolták az ember iránti őszinte törődést. Mindezek a kezdeményezések még ma is olyan utat jelölnek, amely a világot egy olyan globalizáció felé vezeti, amely az ember valódi javát szolgálja, és ily módon a hiteles békéhez vezet. Az Egyház ugyanazzal az együttérzéssel, amellyel Jézus tekint a tömegre, ma is feladatának érzi, hogy felhívja a politikai, gazdasági és anyagi befolyással bírók figyelmét, hogy olyan fejlődést támogassanak, amely tiszteletben tartja az emberi méltóságot. E törekvés fontos feltétele a tényleges vallásszabadság, amely nemcsak azt jelenti, hogy Krisztus titkát hirdethetjük és ünnepelhetjük, hanem hozzájárulás egy olyan világ építéséhez, amelyet a szeretet éltet. Az ilyen törekvést szolgálja az is, ha figyelembe veszik az ember életében a hiteles vallási értékek központi szerepét, amikor a legmélyebb kérdésekre adandó válaszokról és az erkölcsi felelősségről van szó egyéni és társadalmi szinten. Ezen kritériumok alapján a kereszténynek meg kell tanulniuk bölcsességgel értékelni azok programját, akik kormányozzák őket.

Nem hallgathatunk azokról a hibákról, amelyeket a történelem során sokan elkövettek, akik Jézus tanítványainak vallották magukat. A súlyos nehézségekkel szembesülve nem ritkán úgy gondolták, hogy előbb a földet kellene jobbá tenni, és csak azután az égiekre gondolni. Fennállt a kísértés, hogy a szorongatott helyzetben először a külső struktúrákat kell megváltoztatni. Ennek következményeként egyesek számára a kereszténység átalakult moralizmussá, a hitet pedig a cselekvés helyettesíti. Joggal tette szóvá boldog emlékű elődöm, II. János Pál pápa: „Korunk hajlik arra, hogy a kereszténységet tisztán emberi bölcsességnek, egy kellemes életvitel elméletének tekintse. Egy erősen szekularizált világban állandó a törekvés, hogy ‘az üdvösséget fokozatosan a világhoz szabják’, amely ugyan az emberért küzd, de egy olyan emberért, aki csak a horizontális síkra korlátozódik. Mi viszont tudjuk, Jézus azért jött el, hogy a teljes üdvösséget hozza meg” (Redemptoris missio, 11).

Pontosan erre a teljes üdvösségre akar bennünket a nagyböjt elvezetni, rámutatva Krisztus győzelmére mindenféle rossz felett, amely elnyomja az embert. Az isteni Mesterhez fordulva, hozzá megtérve és megtapasztalva az ő irgalmát a bűnbánat szentségében, magunkévá tesszük a „tekintetet”, amely mélyen átjár bennünket és képes újra életet adni a sokaságnak és mindannyiunknak. Visszaadja a bizalmat azoknak, akik nem zárkóznak szkepticizmusba, és a boldog örökkévalóság távlatát nyitja meg előttük. Az Úr akkor sem vonja meg szeretetének ragyogó tanúságtételét, amikor a történelem folyamán úgy tűnt, hogy a gyűlölet uralkodik. Máriára, a „remény élő forrására” (Dante Alighieri, Paradiso, XXXIII, 12) bízom nagyböjti zarándoklatunkat, hogy elvezessen minket Fiához. Különösen is rábízom azok sokaságát, akiket ma még próbára tesz a szegénység, segítségért, támogatásért és megértésért kiáltanak. Mindannyiatokra küldöm szívből jövő különleges apostoli áldásomat.

XVI. Benedek pápa

II. JÁNOS PÁL: EMLÉKEZET ÉS AZONOSSÁG

Krisztust nem választhatjuk el az emberiség történelmétől

Lassan egy esztendeje lesz annak, hogy II. János Pál pápa, befejezve eseményekben és fordulatokban rendkívül gazdag földi életútját, megtért Teremtőjéhez. Karol Wojtyla nem csupán a katolikus egyház, hanem az egész emberi történelem egyik legjelentősebb személyisége volt, aktív résztvevője és alakítója a XX. századi történelemnek. A pápák nyári rezidenciáján, Castel Gandolfóban 1993. nyarán két lengyel filozófus, Józef Tischner és Krzysztof Michalski kérték fel II. János Pált, hogy beszélgetések keretében elemezze a XX. század történéseit alapvetően meghatározó, azt döntően befolyásoló két totalitárius rendszerét, a nácizmust és a kommunizmust. Ez volt a kiindulópont, de a Szentatya a beszélgetések során kitágította ezt a két témakört, s kifejtette véleményét a Jó és a Rossz örök problematikájáról, a család, a nemzet, a kultúra fogalmáról, Európa múltjáról, jelenéről és jövőbeli kilátásairól, s mindenekelőtt az Egyház küldetéséről. Így született meg ez a könyv (Európa Kiadó, 2005), amely II. János Pál pápa egyfajta szellemi, lelki testamentumának is tekinthető.

Karol Wojtyla egyik legfontosabb, a bibliai bűnbeesés óta minden korszakban végigvonuló, de a felvilágosodás óta szinte kötelező érvényű veszélyforrásnak nevezi, hogy az ember, elvakulva önmaga gőgösségétől, elutasítja Isten szeretetét és irgalmasságát, önmagát téve meg a dolgok egyedüli irányítójának. II. János Pál pápa figyelmeztet: a bennünk meglévő rosszat csupán Krisztus irgalma győzheti le: „Jézus Krisztusban Isten lehajol az emberhez, kinyújtja feléje kezét, hogy felemelje és segítsen neki megújult erővel folytatni útját. Az ember nem képes önmagától talpra állni, szüksége van a Szentlélek segítségére.”

A könyv egyik alapgondolata, hogy - bár erre a modern korban rengeteg kísérlet történt - Krisztust nem választhatjuk el az emberiség történelmétől. Minden nemzet és az egész emberiség, csakis őbenne „lépheti át a remény küszöbét.” A történelemben, mind az egyéni, mind

pedig a közösségi élet teljes egészében, drámai küzdelem zajlik a Jó és a Rossz, a Világosság és a Sötétség között. Krisztus azért jött el közénk, hogy belsőleg megújítsa az embert, a világ fejedelmét pedig, aki a bűn rabságában tartotta, „kivesse”, ahogy azt János evangéliumában olvashatjuk (12,31). A Megváltás a rossz elé állított isteni korlát, mert ebben a Jó győzi le radikális módon a Rosszat, a szeretet a gyűlöletet, s a feltámadás a halált.

II. János Pál figyelmeztet a szabadság és az etika szoros összefüggésére, elválaszthatatlanságára is. Napjainkban a szabadság túlhangsúlyozása mellett elbagatellizálják az etika fontosságát, amely így háttérbe szorul. Pedig a szabadságnál sem csupán az egyéni dimenzió a lényeges, a szabadság a közösségi szempontok figyelembe vételével teljesedhet ki igazán, a cél itt is a szeretet, és a szeretetben való megvalósulás. A szabadság Istentől kapott ajándék és feladat. A szabadság annyiban szabadság, amennyiben megvalósítja a jó igazságát. Ha azonban a szabadságnak megszűnik a kapcsolata a jóval, s már csupán önmagától függ, úgy kártékony morális következményekkel jár. Ez az, ami jellemzi a totalitárius rendszereket, ám sajnos a demokráciák sem mentesek ettől, lásd napjainkban az egyre súlyosabb etnikai, demográfiai problémákat, a tőke sok helyütt korlátlan térnyerését, a lassan egész világra kiterjedő környezetszennyezést, a szociális, szolidáris értékek visszaszorulását a versenyképesség túlhangsúlyozásával szemben.

II. János Pál a Nyugatra jellemző ellentmondásokra is felhívja a figyelmet. Leszögezi: a nyugati társadalmaknak elévülhetetlen érdemei voltak a kereszténység elterjedésében, az elmúlt két évszázadban azonban egyre jobban eltávolodtak a krisztusi értékrendtől, s a fejlett európai demokráciákban élő emberek többsége úgy él, mintha Isten nem is létezne. II. János Pál így fogalmaz: „Míg egyfelől a Nyugat folyamatosan tanúságot tesz az evangélium kovászának eleven erejéről, másfelől nem kevésbé erőteljesek az evangelizációellenes áramlatok sem. Ezek az emberi morál alapjai ellen törnek, bomlasztják a családot, s a morális permisszivizmust hirdetik: a válást, a szabad szerelmet, az abortuszt, a fogamzásgátlást, harcot az élet ellen annak kezdeti és végső szakaszában, az élet manipulációját. Ez a program hatalmas pénzügyi eszközökkel dolgozik nem csupán az egyes országokban, de nemzetközi méretekben is. Nagy gazdasági hatalommal rendelkező központokra támaszkodik, amelyek révén megkísérli kiterjeszteni befolyását a fejlődő országokra is. Mindezt látván jogosan merül fel a kérdés, vajon nem a totalitarizmus újabb formája-e ez, amely alattomos módon a demokrácia álarca mögé rejtőzik.”

Erre a kérdésre az eljövendő évtizedek adnak majd választ. Amit mi tehetünk, hogy a mindennapi életünkben igyekszünk megvalósítani a szeretet, a szolidaritás eszméit, bízva az isteni Gondviselésben, Krisztus végtelen irgalmában. Ahogyan a szentatya írja: „A szeretetben, amelynek forrása Krisztus szíve, rejtőzik a jövő reménysége. Krisztus a világ Megváltója.”

MK

Londoni levél

PÁRBESZÉD

London East End nevű városrészében, ahol hajdan a kelet-európai pogromok elől elmenekült szegény zsidó kisiparosok és kiskereskedők ezrei laktak (volt ott egy „gojok” által is kedvelt kóser étterem, a Bloom’s), napjainkban főként pakisztáni, bangladesi és Sri-lankai bevándoroltak jönnek szembe az utcán. Az East End „legkávészínűbb” környékén régi anglikán templom áll, egyre gyérülő hívősereg látogatja vasárnaponként. A múltkoriban az történt, hogy az istentisztelet kezdetekor beült az első padba két ázsiai tinédzser és a szertartással mit sem törődve, hangosan beszélgettek egymással. Valaki udvariasan megkérte őket, hogy ne hangoskodjanak. Erre a két tizenöt-tizenhat éves fiú felállt, az egyik játék pisztolyt húzott elő a zsebéből, azzal hadonászott s közben igencsak mocskos szájúan szidalmazta a keresztényeket. Társa rögzítette a jelenetet a zsebtelefonján. Aztán végre kisétáltak. A jelenlévők igyekeztek angolos hidegvérrel tudomásul venni a provokációt, a lelkész később bevallotta, hogy kicsit megijedt, de az istentiszteletet végül annak rendje-módja szerint lefolytatta.

Valamikor zsidónegyed volt az East End, ma „paki-negyed”. Nagy különbség. A bevándorolt zsidók, vallási szokásaik megőrzése mellett, erősen igyekeztek egyrészt tanulni, kikupálódni, vagyonosodni, másrészt asszimilálódni. Megalakították a máig is sikerrel működő Ingyenes Zsidó Középiskolát és a Zsidó Legényegyletet, amelyeknek a célja nem az elszigetelődés volt, hanem éppen a beilleszkedés, például a jó angol nyelvtudás elősegítése. A muszlim újbritek is létre hoznak iskolákat, tanulóköröket, de kizárólag a saját kultúrájuk és vallásuk tudatának erősítése céljából. Számos olyan mecsetjük van Londonban, amelynek a vezető imámja nem tud angolul.

A kulturális elválasztóvonalak áttörése nem könnyű feladat. Nem tagadható, hogy Angliában ma is tapasztalható bizonyos fokú antiszemitizmus. De a hajdani bevándoroltak újabb nemzedékei nagyon jól beilleszkedtek a brit társadalomba, csak akkor rínak ki, ha ragaszkodnak az ortodox hagyományokhoz. Érik őket inzultusok, itt is előfordul például sírkőrongálás a zsidó temetőkben. Rendszerint kiderül, hogy az ultra-nacionalista Nemzeti Front beivott fiataljai vezették le fölös energiáikat egy kis vandálkodással. A társadalom elítéli ezeket az incidenseket.

Az viszont, hogy a mohamedán ázsiaiak jelentős hányada viszolyog a beilleszkedéstől, nehézzé teszi a különbségek okozta társadalmi problémák megoldását. A keresztény egyházak a maguk módján igyekeznek tenni valamit. Az East End szélén a Szent Etelburgáról elnevezett régi anglikán templomban működik az Egymás Közötti Megértés és Béke központja, ahol közös felolvasásokat tartanak a Bibliából, a Koránból és a Tórából, majd összevető szövegelemzések módszerével vitatják meg az elhangzottakat. Egyike ez azon kevés helyeknek, ahol keresztények, mohamedánok és zsidók egyáltalán szóba elegyednek egymással. Rendszerint olyan szövegrészeket választanak ki a három szent könyvből, amelyeknek a témája és üzenete egybevág. Vagy egy közös főalak a téma, például Ábrahám. Nem kimondottan az a cél, hogy bárki a másik meggyőzésével próbálkozzék. Nem feltétlenül valamiféle közös konklúziót kívánnak kialakítani. A lényeg a párbeszéd és a közösség-formálás. S a szervezők a kényes témákat sem kerülik. Megvitatásra bocsátották legutóbb az antiszemitizmus kérdését is. S erről higgadt beszélgetés kerekedett. Nincs kizárva egy kis politizálás sem. A minap arról folyt a párbeszéd, hogy újabban angol nyelvtudáshoz és valamicske országismerethez kötik a brit állampolgárság megadását.

A beszélgetésekre, vitákra természetesen csak egy viszonylag kis csoport jár el. De remélhető, hogy ők képezik a megértés, a közeledés, és ezáltal a társadalmi problémák lassú rendeződésének a csíráját.

Sárközi Mátyás

ALI AGCSA SÖTÉT MÚLTJA

Egy esztendeje, hogy hosszú és példaadó türelemmel viselt szenvedés után II. János Pál - április 2-án - megtért az Úrhoz. Alighanem sohasem fogjuk megtudni, hogy testi leépülésében mekkora szerepet játszott az ellene elkövetett merénylet, mint ahogy arra sincs sok esély, hogy végleg tisztázni lehessen: 1981. május 13-án miért akarta lelőni a pápát Ali Agcsa?

A média-korszakban szinte másodpercek alatt a világ legeldugottabb sarkába is eljutott a Szentatya ellen elkövetett merénylet híre. A tévé képernyőjén jól láthatta mindenki a pápa-mobilról áldást osztó II. János Pált, majd azt, amikor az eldördülő lövések hatására összecsuklott, de azt is, hogy ki nyitott tüzet a katolikus egyházfőre. A tettes, Ali Agcsa török fiatalember elfogása szinte csak percek kérdése volt - a merénylet háttere azonban a mai napig nem tisztázódott. Agcsa előbb a magányos elkövető szerepét játszotta a nyomozók előtt, ez idő alatt a bolgár légitársaság római kirendeltségén többen gyorsan csomagoltak és sürgősen távoztak Olaszországból. Így, amikor 1982-ben - miután Agcsa feladta az egyedüli tettes változatát - hiába merült fel a KGB megbízásából a bolgár titkosszolgálat részvételének gyanúja, már nem volt kit kihallgatni Rómában. A bolgár vonal azonban vérvörös fonálként végighúzódik Ali Agcsa életén. Miután belátta, hogy okosabb együttműködni az olasz nyomozókkal, elmondta, hogy a kelet-német STASI és a bolgár titkosrendőrség emberei képezték ki 1977-ben az akkoriban leghírhedtebb terrorista, Carlos egyik táborában. A jómódú baloldali venezuelai családból származó Carlos - valódi nevén Iljics Ramirez Sanchez - a keleteurópai diktatúrák meghosszabbított kezeként ördögi ügyességgel szervezett merényleteket a nyugati világban, de csak jóval a kommunizmus bukása után került horogra Franciaországban. Ali Agcsa terroristának történt kiképzése után, 1978-ban tagja lett a „Szürke Farkasok" nevű szélsőjobboldali iszlám szervezetnek, amelynek megbízásából megölt egy baloldali török újságírót. Ankarában letartóztatták, de a bolgár titkosszolgálat segítségével Iránba szökött, ahol azonnal kapcsolatba lépett Vlagyimir Kuzicskin szovjet konzulhelyettessel. Kuzicskin - diplomatának álcázva - a KGB iráni csoportját vezette, és állítólag megbízta Agcsát Khomeini ajatollah meggyilkolásával. Ebből a tervből azonban végül is semmi sem valósult meg, Agcsa pedig - korábbi mentora - a bolgár titkosszolgálat révén előbb Szófiába, majd Rómába került. Mindez benne áll az - úgynevezett - Mitrohin-dossziéban is. Vaszilíj Mitrohin, a moszkvai titkosszolgálat irattárának munkatársa számos fontos dokumentumot másolt le és adott ki Nyugaton, miután 1992-ben Londonba szökött. Ebből kitűnik, hogy Kuzicskin, Agcsa római őrizetbe vétele után néhány nappal Nyugatra menekült és azóta is megváltoztatott néven, teljesen új identitással Londonban él. Talán ő egy napon nyilatkozni fog és további támpontot szolgáltat annak a rejtélynek a megoldásához, hogy valóban köze volt-e a KGB-nak a pápa elleni merénylethez, és a Carlos-féle kiképzőtáborban kapott útmutatás alapján tartott ki Ali Agcsa, mind a mai napig zavaros, sőt egymásnak ellentmondó állításai és tettei mellett. Tény, hogy a kommunizmus végső bukásában felbecsülhetetlen szerep jutott a lengyel pápának, aki belülről ismerte a diktatórikus rendszer működését, és akinek szellemi-erkölcsi támogatása nélkül 1980-ban aligha alakulhatott volna meg a keleti tömb első független szakszervezete, a Szolidaritás, amely nagy lökést adott az erjedés folyamatának nemcsak Lengyelországban, hanem Moszkva valamennyi hűbér-államában. Ezt a hatalom birtokosai is észrevették és semmilyen eszköztől sem riadtak vissza a folyamat feltartóztatására, így aligha zárható ki, hogy - közvetítők bekapcsolásával - ők törtek az egyházfő életére. Az Egyesült Államok egykori moszkvai nagykövete, Jack Matlock ugyan cáfolta ezt a feltételezést és bizonyítékul az amerikai hírszerzőszolgálat értesüléseire hivatkozott, amelyek szerint a KGB nem vádolható a pápa elleni merénylettel, azonban éppen a már idézett Mitrohin-dossziéból is kitűnik, hogy Moszkvának milyen gyakran sikerült félrevezetnie a CIA-t.

Makvári György

A SOKARCÚ BÁNÁTRÓL

Billédy Ilona könyve - Emberek és sorsok - (Solness Könyvkiadó, Temesvár, 2005) nem akar lenni se több, se kevesebb, mint amit az önként adódó egyszerű cím jelent. De talán éppen ezek a családtörténeti töredékek, megélt történések, emlékek hívebben fejezik ki a bánsági életet keserveivel, mindennapos küzdelmeivel, megpróbáltatásokkal, a puszta létért folyó harcával. Mindezt egyszerű módon adja elő a szerző, nem bújik valamilyen hangzatos etnológiai nagyképűséggel számok, statisztikák mögé az élet valóságai elöl. A könyv hangulatos címlapja kedvet ébreszt az olvasásra, bár ezt a bánsági idillt a történelem legtöbbször sötét, viharos színekkel borította el.

Jó itt emlékezetbe idézni, hogy a valamikor Dél-Magyarországhoz tartozó terület, a Bánság, vagy Bánát az a terület, amelyet nyugatról a Tisza, északról a Maros, délről a Duna, keletről az erdélyi havasok zárnak egységbe. Sok nép élt itt állandóan, vagy átmenetileg, míg Szent István ezt a földet is országához csatolja. Itt alakul meg az első egyházmegye, a Csanádi, amelynek első püspöke Szent Gellért. Múlt évben ünnepelte az egyházmegye fennállásának 975-ik évét.

Sajnos, a Délvidék állandó háborúk színtere, először a török hódítja meg, aztán osztrák tartomány, csak a török kiűzése után lesz ismét magyar, amikor Mária Terézia a területet koronagyarmattá nyilvánította.

Az elnéptelenedett területre a Habsburg birodalom minden részéből telepítettek be németeket - gyűjtő nevükön svábokat. Rövid idő alatt a pusztaságból szívós munkával az itteniek valóságos paradicsomot teremtettek. Egy időben Bánát volt Európa „éléskamrája". Bánát mutatja ma is a legtarkább etnográfiai képet, egymás mellett éltek és élnek itt magyarok, svábok, románok, szerbek, horvátok, bolgárok, szlovákok, köztük szép számmal, főleg a Bánát fővárosában, Temesvárott zsidók. Ezek a népek békében éltek itt egymással, megtartották nyelvüket, szokásaikat, vallásukat, s így együtt adták Bánát sajátos arculatát. Fénykorát a Bánság a Kiegyezés után élte, a polgárság gyarapodott, gazdagodott, a városok nőttek, a vidék iparosodott. Temesvár a Monarchiának is egyik legkulturálisabb városa volt, virágzott a tudományos és művészeti élet, a Temesvári Színház az egész régió leghíresebb kulturális intézménye volt. Ami ezután jött, már kevésbé szívderítő. Bánát két világháborút élt át, átélte Trianont, németek majd orosz csapatok beözönlését. Az ún. Bécsi döntés a Bánátot szétdarabolta, de egy nagy részét a németek maguknak tartották meg és arcátlan módon a „fegyveres SS" (Waffen SS) igazgatása alá helyezték. Megkezdődött a kommunista rendszer beépítése, kényszertáborok, az egyház üldözése, mondvacsinált perek, papokat, apácákat börtönbe zártak, hírhedt kényszermunkatáborok létesítése, a Duna-csatornaépítés stb. Aki tehette menekült az egymást követő diktatúrák szorításából. Így kerültek sokan, a Billédy-Hrivnyák családból és rokonságból is nagy áldozatok árán Nyugat-Németországba.

Tárgyalt könyvünk utolsó fejezete: „Emlékidézés kettesben", leírja, milyen sok szerencsével, nagy áldozatokkal sikerült sokaknak kitelepülniük Nyugatra. De nagy árat fizettek érte, elhagyni a szülőföldet.

Szamosi József

A GYÁSZ NAPJAIBAN

Karol Woityla írta 1974-ben: „Amikor a hazára gondolok - kinyílok és megkapaszkodom a földbe, a szív súgja ezt, mintha belőle egy rejtett határ húzódna mások felé, hogy mindenki befogadjon egy mindegyikünknél ősibb múltba." Az egy évvel korábban megválasztott pápa 1979-es lengyelországi látogatása volt az a gyújtópont hazájában, amely bátorítást adott az embereknek: ne adják oda magukat az uralkodó politikai rendszernek.

Korábbi fogadalmunkat teljesítve, feleségemmel együtt vettünk részt az egyik utazási iroda négy napos programján, amely Szentatyánk, II. János Pál pápánk elhunyta és az azt követő gyász napjaira esett. A gyász jegyében jártunk Zakopanéban, a Fatimai Szent Szűz új templomában, a krakkói belvárosban, a Ferencesek templomában misén imádkoztunk pápánk lelki üdvéért. A harmadik napon a Lagiewniki nevű városrészben, a Szent Fausztina ereklyéit tartalmazó templom udvarán, a 2002-ben II. János Pál pápa által felszentelt, illetve a 2004. október 9-én megáldott magyar kápolna szabadtéri, százezer fős ünnepi szentmiséjén voltunk. Visszafelé utaztunkban meglátogattuk Lengyelország 2. legnagyobb kegyhelyét, a „gyászba-öltözött" Kalwaria Zebrzydowskát, majd Wadowicét, a pápa szülővárosát, ahol a templom előtti tér, a szülőház környéke ezernyi világító mécsessel, égő gyertyákkal érzékeltette a nagy gyászt.

Sokak várakozásával ellentétben Karol Wojtyla szíve mégsem került a Krakkói dómba, a Wawelba. II. János Pál ugyan mindig hangsúlyozta lengyel származását, hazája iránti szeretetét sem mulasztotta el kimutatni 9 lengyelországi látogatásán. Ennél is fontosabbnak tartotta azonban azt, hogy őt a Gondviselés Szent Péter székére ültette: Róma püspöke lett. Az Örök várossal való kapcsolatát pápai szolgálatával együtt látta el. Itáliát, amelynek prímási székét is viselte, „második hazájának" nevezte. Ő azonban mégis részben anyaföldben nyugszik, hisz Wadowice polgármestere egy kis zsák földet vitt magával a temetésre. A gyászoló lengyelek százezrei követték a pápa temetését kivetítőkön, a krakkói Blonia parkban. Lengyel zászlók százai jelezték Rómában a gyászszertartást helyszínen követők nagy számát. Több mint egymillió lengyel vett búcsút személyesen nemzeti hősétől, II. János Pál pápától. Azok, akik nem tudták leróni kegyeletüket a katolikus egyházfő ravatala előtt, fontosnak tartották, hogy legalább honfitársuk temetésén részt vegyenek.

Személyes magyarországi kapcsolatai többrétűek. Még pápává választása előtt járt hazánkban: Hajdúszoboszlón. A hajdúszoboszlói katolikus templom évkönyvében 1977 nyara címszó alatti bejegyzés szerint „a krakkói bíboros érsek inkognitóban Hajdúszoboszlón járt. Részt vett a 10 órai és a fél 12 órai lengyel nyelvű szentmisén, amelyet Gulácsi Pál helyi esperesplébános celebrált. A plébánián tett tisztelgő látogatása után Kábára ment, ahol meglátogatta a lengyel vendégmunkásokat, akik cukorgyárat építettek ott."

1978. október 16-án, 58 évesen választották pápává. 104 utazást tett a világ 140 országába. Két hivatalos látogatása vezetett hozzánk: Először közvetlenül az ún. rendszerváltozás után, 1991-ben Szent István nap alkalmából, a Hősök terén százezres magyar hívősereg előtt; majd 5 évvel később, 1996. szeptember 7-én a honfoglalás 1100. és a pannonhalmi apátság 1000. évfordulójára találkozott a magyar katolikusokkal.

Annak idején az Életünk részletesen beszámolt arról, hogy II. János Pál pápa a magyarok közül szentté avatta: Hedviget és Kingát, míg Jolandát, a 3 kassai vértanút, aztán Batthyány Lászlót, Apor Vilmost és IV. Károly magyar királyt a boldogok sorába emelte.

Domonkos János

KETTŐS ÉVFORDULÓ

A Nagybecskereki Egyházmegye főpásztora, Huzsvár László februárban töltötte be hetvenötödik életévét, egyben püspöki működése tizennyolcadik évfordulójára is emlékezett. Az Egyházi Törvénykönyv értelmében így fel kell, hogy ajánlja lemondását a Szentszéknek.

1957. június 29-én Szabadkán szentelték pappá. Első kinevezése a nyugat-bácskai Szelencsára szólt, majd Bácstopolyára került, aztán, mint püspöki titkár Szabadkára. Négy évvel felszentelése után Verbászon lett plébános; itt beindítja a Hitélet nevű folyóiratot, majd a Kincses Kalendáriumot. Kilenc év után Újvidékre került, a telepi Szent Erzsébet plébániára, négy évvel később a belvárosi Mária Neve plébániára, ahol tizennégy évig szolgált, mint kerületi esperes. 1988. január 7-én a Szentatya kinevezte a Nagybecskereki Egyházmegye püspökének. Első feladataként átszervezte a püspökség esperességeit, véglegesítette a plébániák és leányegyházak számát, újjászervezte a Papi Tanácsot, közzétette az Egyházközségek Szabályzata és Ügyrendje rendelkezést, s teljesen átalakította hivatalát. Az elmúlt tizennyolc évben számos településen felújították a templomokat, paranyi falvakban épültek templomok, kápolnák. Működését így összegezte: „Úgy éreztem, hogy minden időmet a bánsági lelkipásztorkodásnak kell odaajándékoznom. Itt egy olyan sajátos lelkipásztorkodást kell folytatnom a velem együtt készséggel közösen igét hirdető papokkal, ami csak azok előtt tud kirajzolódni, akik felmérik, hogy mit jelent 130 misező helyen 24

Folytatás a 7. oldalon

HÍREK - ESEMÉNYEK

Seregély István érsek 75 éves

Az egri székesegyházban vasárnap, március 12-én ünnepi szentmise keretében köszöntötték a hívek, a város és a megye vezetői, országgyűlési képviselők jelenlétében dr. Seregély Istvánt, a 75 éves érsek főpásztort. Seregély István 1990-től 2005-ig a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöki tisztét is betöltötte.

A szentmisét maga az ünnepelt celebrálta. Beszédében derűvel és szerénységgel hangsúlyozta, hogy „egy vagyok a 6 milliárd ember között, semmi rendkívüliség nincs bennem", s hogy mindazt, ami jó benne, Istentől kapta.

A szentmisét követően került sor a Bazilika déli kapuján elhelyezett „Mária" bronzkapu megáldására.

Seregély István 1931. március 13-án született Szombathelyen. A középiskolát Miskolcon végezte. A szombathelyi székesegyházban 1955. június 19-én szentelte pappá Kovács Sándor püspök. Ezután 19 éven át káplánként tevékenykedett. Doktori diszszertációját 1960-ban fejezte be. 1974-től Kőszegszerdahelyen, majd 1981 és 1987 között Kőszegen plébános.

Seregély Istvánt II. János Pál pápa 1987. június 5-én nevezte ki egri érsekké. Tizenöt éven át, 1990-től 2005-ig a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöki tisztét is betöltötte. 1993-tól nyolc éven át az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának alelnöke volt.

MKPK

Megkezdődött a Kúria reformja

XVI. Benedek pápa elfogadta Stephen Fumio Hamao bíboros, a Vándorlók és Utazók Lelkigondozása Pápai Tanácsa elnökének lemondását, és az említett Tanács elnökségét összevonta az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsának elnökségével. Ennek értelmében a Szentatya Renato Raffaele Martino bíborost nevezte ki a Vándorlók és Utazók Lelkigondozása Pápai Tanácsának új elnökévé.

A pápa emellett a kultúra és a különféle vallások vezetői közötti párbeszéd elmélyítésének elősegítésére összevonta a Vallásközi Párbeszéd Pápai Tanácsa, valamint a Kultúra Pápai Tanácsa elnökségét. Ennek értelmében Paul Poupard bíborost a Vallásközi Párbeszéd Pápai Tanácsa elnökévé nevezte ki. VR/MK

* * *

Kitüntetések

A Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány Kuratóriuma évente a Magyar Kultúra Napja alkalmából alapítványi díjat adományoz az oktatás, a kultúra, a tudomány területén kiemelkedő teljesítményt elért személyiségeknek. Ebben az évben Somorjai Ádám bencés szerzetes, valamint Zombori István megosztott Deák Ferenc-díjban részesült művelődéstörténeti és egyháztörténeti kutatásaiért, különösen a Magyar Egyháztörténeti Enciklopédia Munkaközösség keretében végzett közös munkájukért, a Magyar Egyháztörténeti Vázlatok, illetve Bibliográfia szerkesztéséért. A díjkiosztásra január 14-én került sor a budapesti Professzorok Háza Konferencia-termében. V. A./MK

* * *

Szép gesztus Temesvárott

A Trianoni békeszerződés a Csanádi Püspökség területét három részre szakította. A szerb, román és magyar fennhatóság alá került részekből létrejött (Szeged-Csanádi, Nagybecskereki és Temesvári) utód egyházmegyék papjai és hívei mindmáig megőrizték összetartozásuk tudatát, tekintettel a közös történelmi múltra. Martin Roos püspök, a Temesvári Egyházmegye főpásztora januárban, az összetartozás szép jeléül és megerősítéseként, kinevezett a temesvári székes káptalan tiszteletbeli kanonokjává négy papot a másik két határon túli egyházmegyéből: Szegedről Ábrahám István irodaigazgatót és Kondé Lajos székesegyházi plébánost, Nagybecskerekről Tietze Jenő általános helynököt és Erős Lajos ürményházi plébánost. Ünnepélyes beiktatásuk február 24-én volt Temesváron. K. Sz.

* * *

Többen járnak templomba

Írországban többen járnak templomba - mutatta ki egy friss felmérés. A vallásos tevékenységek a második helyet foglalják el a listán - a vásárlás után.

A Mintel Ireland közvélemény-kutató cég kérdéseire a megkérdezett írek 15%-a úgy válaszolt, hogy az istentiszteleteken való részvétel az öt leggyakrabban végzett szabadidős tevékenysége közé tartozik. Egy hasonló, 2003-ban végzett felméréskor ez az arány csak 9,3% volt. 2003-ban a kérdőívet kitöltők 23,5%-a említette a vásárlást mint szabadidejében leggyakrabban végzett tevékenységet, a mostani felmérésben ez a szám 16,6%-ra esett vissza. A Mintel Ireland 2000 ember életmódját tanulmányozta egész Írországban. ICN/MK

KETTŐS...

Folytatás a 6. oldalról

papnak helytállni. Papjaimmal, Istennek hála, nagyon gyorsan kialakult a kapcsolat. A bánsági adottságok és a lelkipásztori feltételek merőben különbözőek a bácskaiakétól. Fontosnak tartottam az első pillanatoktól kezdve, hogy ezeknek a feladatoknak, mint főpásztor meg tudjak felelni. A területi szétszórtságnak, annak, hogy kevesen vagyunk, talán furcsán hangzik, de nagy pozitívumai is vannak. Számomra az a legnagyobb élmény, hogy bérmálás, vagy egyéb főpásztori látogatás alkalmával mindig, mindenütt ismerős arcokat látok a templomban. Ők a híveim, akikhez mély lelki kapocs fűz. S ez a kapcsolódás nem szűnik meg tizennyolc év után sem, miután hetvenötödik életévem betöltésével benyújtom lemondásomat. A papi embernek, így nekem is, öregkorában az a legszebb élménye, hogy nagy térségből sok ezer ember arcvonását őrzi a lelkében, és úgy érzi, hogy ezeknek az embereknek a számára az irgalmas Jézus követeként tudott vigaszt nyújtani. Papi működésemnek és főpásztori tevékenységemnek az izajási gondolat: Vigasztaljátok meg népemet, vigasztaljátok meg (Iz 40, 1) - volt a mozgatója: feldobott, és segített nem lanyhulni abban az életvitelben, amit választottam" - mondta Huzsvár László püspök az évfordulós ünnepségen.

Kovács Szöszill

AZ ENGESZTELŐ IMAÉV ORSZÁGOS PROGRAMJA:

Május 13. - Esztergom: Mindszenty-emlékmise
Május 28. - Máriapócs: Betegek és gyógyítók zarándoklata
Augusztus 6. - Kalocsa: A nándorfehérvári diadal 550. évfordulója
Augusztus 12. - Mátraverebély-Szentkút: Nemzeti zarándoklat
Augusztus 15. - Esztergomi zarándoklat: A közép-európai katolikus együttműködésben részt vevő nyolc ország, valamint Kárpátalja, Erdély és Délvidék magyar püspökeinek részvételével.
Augusztus 20. - Budapest: Szent István-napi szentmise és körmenet
Október 17-20. - Fatima: Nemzeti zarándoklat
Október 22. - Budapest: Ökumenikus istentisztelet a nemzeti ünnep előestéjén a Szent István-bazilikában
Október 23. - Capestrano (Olaszország): Az MKPK delegációja Kapisztrán Szent János szülővárosában részt vesz a nándorfehérvári diadal hőse halálának 550. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken. MKPK

Dr. Susits Tamásra emlékezve

A müncheni Magyar Katolikus Misszió Szeniorok Klubja bensőséges szeretettel emlékezett meg sokéves tagjáról, dr. Susits Tamásról, akit egy évvel ezelőtt, január 20-án, 79 éves korában hívott magához az Úr. Vele egy különösen tehetséges, magas kora ellenére bámulatosan aktív embert veszített el a müncheni magyarság. Jóllehet nem is lakott a bajor fővárosban, nem sajnálta a fáradságot, hogy minden jelentős magyar eseményen, és különösen a Magyar Katolikus Misszió életében részt vegyen.

Közreműködött számos ökumenikus imaóra megszervezésében, vállalta a bérmálkozók előkészítését a szentség felvételére, gyakran szolgált lektorként a vasárnapi szentmiséken, de mint a Misszió Tanácsának tagja is mindig készségesen vállalt bármilyen feladatot, amelyre megkérték. Nem egyszer jelentek meg a cikkei az Életünk hasábjain. Katolikus elkötelezettségének természetesen előzményei voltak: a ciszterci atyák budapesti Szent Imre gimnáziumának diákjaként lelkesen vette magába a keresztény élet magvait, amelyek később hoztak sokszoros termést. Nemcsak a gimnázium „Öregdiák Szövetség"-ét támogatta mindvégig, meg az újra éledt 25. sz. Szent Imre cserkészcsapatot, parancsnoki rangban, de a ciszterci rend lelkiségét is ápolta magában, amennyiben a rend oblátusa lett.

Ezt az elkötelezettséget a kommunista rendszer nem nézte jó szemmel. 1949-ben ugyan még sikerült megszereznie a jogi doktorátust és utána ügyvédként dolgozhatott, de az 56-os forradalomban vállalt szerepe miatt, 1957-ben letartóztatták: három évet kapott, amiből kettőt leült. Egyúttal kizárták az ügyvédi kamarából, így mint munkás tengette az életét. Miután 1977-ben elvesztette feleségét, 1979-ben elhagyta az országot. Egy müncheni szálloda recepcióján kapott állást. Ebben az időben újra nősült. Felesége odaadóan támogatta minden aktivitását, ami nagy segítség és vigasz volt számára, különösen az, hogy mindvégig mellette volt egyre súlyosbodó betegségében.

Susits Tamást mindenki szerette és becsülte. Példakép lehetett arra, hogy hogyan lehet kereszténységet és magyarságot organikus egységbe foglalni, és erre egy életet építeni. F. M.

† Dr. Fáy Gedeon

Dr. Fáy Gedeon eseményekben gazdag, tartalmas életének kilencvenegyedik évében, 2006. február 7-én elhunyt. A II. Világháború éveit külügyi szolgálatban töltötte, Magyarország elhagyása után élénken részt vett a magyarság szellemi, kulturális életében, segítséget nyújtva, ahol módja volt, rászoruló honfitársainak. A Magyar Jahannita Rend kommendátora, a Szabad Európa Rádió protestáns adásának hosszú éveken át munkatársa volt. Temetése február 14-én történt szűk családi körben. Március 8-án Münchenben, a Szent Márkus templomban gyászistentiszteletet tartottak a megboldogult lelki üdvéért. Nemcsak barátai, volt munkatársai, hanem mindenki, aki ismerte, őszintén gyászolja. R. Gy.

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük *helyi terjesztőinkkel (misszióokkal)* rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK" müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

SZÁJRÓL SZÁJRA

Heinrich Heine halálának 150. évfordulója volt február 17-én.

Jómódú család gyermeke volt az 1797-ben született *Harry Heine*, akit az egész világ *Heinrich* keresztnévvel ismer. Apja kereskedőt akart nevelni belőle, ennek sikertelensége után jogot hallgatott. 1825-ben az eredetileg zsidónak született Heine megkeresztelkedett. Irodalmi tevékenységét gazdag nagybátyja, aki egész életén át támogatta - nem nézte jó szemmel. 1831-ben a költő Párizsba utazott, feleségül vette barátnőjét, *Mathilde Mira*-t, aki németül egyetlen mondatot tudott megtanulni: *„Meine Frau"*, és aki mindvégig komikusnak találta, ha azt mondták neki, hogy férje nagy költő. Heine utolsó tíz évét gerincsorvadása miatt „matrác-sírban" töltötte, de betegsége nem csökkentette költői erejét.

Hétmérföldes csizmában rohantunk át Heine életén. Nehéz meghatározni, hogy költészete kizárólag romantikus líra volt-e, vagy a nyelv zenei elemeinek segítségével közvetített-e egy-egy érzelmes pillanatot, majd ironikus ötlettel visszályára fordította a hangulatot. Ebben a rövid megemlékezésben meg sem kísérlem ambivalens személyiségének részletesebb bemutatását; kiragadok egy idézetet tőle, ami nem tartozik legismertebb írásaihoz, de jellemző rá. A *Harz* hegység legmagasabb csúcsát meglátogatva - 1142 méteres gránit masszívum *Brocken* névvel -, az ottani vendégkönyvbe a következőket írta: *„Viele Steine, müde Beine, Aussicht keine: Heinrich Heine"*. Lefordítva, rímek nélkül, felét sem ér az egész, mégis: Sok kő, fáradt lábak, kilátás semmi - Heinrich Heine. Utalnom kell a legismertebb, legnépszerűbb versére, címe: *„Die Loreley"*.

A szabadság lelkes támogatója volt. A magyar szabadság különösen szívügye volt, és *„Im Oktober 1849"* című versének két sora önmagában is indokolja megemlékezésünket halálának évfordulójáról:

Wenn ich den Namen Ungarn hör,
Wird mir der deutsche Wams zu enge.
(Gáspár Endre fordításában:
Szorít, feszül német zekém,
Nevét, ha hallom a magyarnak.)

Magáról többek között ezt mondta: *„Ich war ein braver Soldat im Befreiungskriege der Menschheit* - Az emberiség szabadságharcának bátor katonája voltam."

Sok magyar költőre volt hatással. A népes táborból csak néhány név: Arany, Petőfi, Tompa, majd később Ady, Babits, Kosztolányi. De népszerűsége nincs országhatárokhoz kötve, Goethe után talán ő az a német költő, akinek világirodalmi jelentősége, hatása van. Közreadta:

Ramsay Győző

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészségek telefonszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyarnyelvű szentmisék helye és ideje után. Megtalálható még a MKPK honlapján is: http://www.katolikus.hu/nov.html

ANGLIA:

London: Msgr. Tüttő György és Virágh József főlelkész, Dunstan´s House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon./fax: 0044/20/8992 2054.** E-mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com Miséző helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton.

ÉSZAK-ANGLIA:
Miséző helyek: Rochdale, Wolverhampton, Bradford, Nottingham. **Érdeklődni:** Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, **Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37.**

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc, Ungarisches Röm. Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax: 0043/1/526 49 72.** Miséző helyek: Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7.

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Eörs, rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, **Telefon: 0043-1-317 3656**

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, **Telefon: 0043/ 33/527 108**

Grác: szentmise vasárnaponként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz., Ft. Fodor János lelkész, Ugri Mihály gondnok, **Tel.: 0043/316/68 35 08;**

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, **T.: 0512/204 103**

Linz: Misézőhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, T.: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax).

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasárnap 12 órakor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Mária, **Telefon: 0043/662/820 139**

BELGIUM

Brüssel: Mission Catholique Hongroise, Rue del' Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL/. Érdeklődni: Ft. Galambossy Endre, **Tel./Fax: 0032/2/64 85 336**.

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumônier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liége, **Telefon: 0032/ 4/22 33 910; Fax: 0032/4/221 16 09.**

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztus kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, **Telefon/fax.: 0033/1/42 08 61 70;**

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, **Telefon: 0033/4/78 501636**

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Miséző helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Túrós Dezső plébános, Ungarische Kath. Mission, Zirbelstr. 23, D-86154 Augsburg, Telefon: 0821/41 90 25 30.

BAMBERG-EICHSTÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye nürnbergi székhellyel: Miséző helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig. Tel.: (0911) 507 57 96

ESSEN-i Egyházmegye: Miséző helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen. Telefon: (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegyék Karlsruhe-i székhellyel: Miséző helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Singen. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe. Tel./Fax: (0721) 68 72 15

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházmegye, **Hildesheim-**i és **Osnabrück-**i Egyházmegye: Miséző helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovácz Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdamm 20, D-20099 Hamburg, Tel.: (040) 25 077 83.

KÖLN-i Főegyházmegye és **AACHEN**: Miséző helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Thieboldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: ungarnzentrum@netcologne.de Telefon: (0221)238060. Fax: 0221/232120; http://www.Ungarnzentrum.de

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Miséző helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: (069) 24 79 50 21. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye: Miséző helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Misszió - Ungarischsprachige Katholische Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. Tel.: (089) 982637, 982638, FAX: (089) 985419. **E-mail:** info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegyék: Miséző helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. Telefon (0251) 32 65 01

PASSAU-i Egyházmegye: Misézőhely: Passau: Érd.: Ft. **Szabó Árpád**, Götzendorferstr. 5, D-94121 Salzweg, Telefon: (08505) 12 29.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Miséző helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach.

Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Ungarische Katholische Mission, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. Telefon: 0711/2369190 E-mail: missio@ukgm-stgt.de v. istvan.gyuras@ukgm-stgt.de www.ukgm-stgt.de

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Miséző hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. Telefon: (0931) 38 62 43

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akersveien 4). **Telefon/fax.: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Instituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon: 0039/06/684-26 20.** Miséző helyek: **Róma** - minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter bazilika Magyarok Nagyasszonya kápolnájában minden kedden 7.45-kor. **Milánó -** minden hó első vasárnapján 16.00-kor, Szalézi oratorium (Via Tonale 19, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Firenze, Bologna, Padova, Torino, Palermo, Assisi, Catania.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Tel.: 0041/1/36 23 303. Miséző helyek:** Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld.

Bern: Röm. Kath. Ungarnmission, Pf. 7717, CH-3000 Bern.

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. **Telefon: 00 41/22/7910458;**

Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. **Telefon: 00 41/21/6478 678;**

Fribourg: Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, az **Orsolyiták** templomában, (rue de Lausanne). Lelkész: Ft. Popa Péter, **Telefon: 0041/26/534 06 72** ❑

HIRDETÉSEK

Szentendrén, a 11-es út mellett, kertes, két bejáratú, irodának és vállalkozásnak is megfelelő családi ház eladó. Tel.: 0036-26/326 647, dr. Hamvas.

Hévízen (termáltó) gyönyörű helyen apartmanok egész évben kiadók, 10 €/fő. T/F: +36-83 34 10 63.

Stuttgart vagy környékén, intelligens, korrekt hölgy munkát keres. Tel.: 0177 68 83 167.

Kölnben tanuló 28 éves, magyar származású, német állampolgárságú, egyetemista lány vagyok. Keresek Kölnben, vagy szűkebb környékén élő 70 éven felüli házaspárt, vagy magányos női személyt, akiknek segítségére lehetnék autómmal. Elfogadnának mint unokájukat, anyagi és nagyszülői segítséggel, szeretettel együtt. Csak átgondolt, segítő és megértő ajánlatokkal hívjanak. Tel.: 0221/936 74 26.

Tata mellett, 2.800 m² bekerített területen, 4 szoba, összkomfortos, felújított családi ház, 102 m² lakótérrel, beköltözhetően eladó. Központi fűtés, pince, garázs, melléképület. M1 autópálya közel. Ár: 60.000 Euró. Tel.: 0033-1/34 69 60 08.

Költöztetés és áruszállítás Magyarországra is, egy nemzetközi költöztető vállalaton keresztül, elfogadható áron. T.: 0049-(0)7034/270 342.

52 éves magyar nyelvű, betegápolásban jártas megbízható asszony, házvezetői gyakorlattal, jogosítványnyal, munkát keres, bentlakással, Németországban, vagy bármelyik országban. Tel.: 0036-30/33 77 505 v. 0049-(0) 174/137 00 19.

Ritka lehetőség! A budapesti Gellért szállónál prima helyen és közlekedéssel, modern távfűtéses társasházban IV -em.-i (lift) 66 m² öröklakás (logg, 2sz, gard, fü, ko, étk, wc) csak telj. új bútorzattal és összes házt. felszereléssel együtt eladó. Rögtön is megvehető és beköltözhető, minden szükséges van, „bele lehet azonnal ülni a készbe". Ápolásra utalt vagy mozg. korl. személy(ek)-nek is kitűnő. Tárgy. alap: 100 e. EUR vagy 25 mil. Ft. Tel.: H-0036-20/48 28 971 vagy D-0049(Mü)89/76 75 53 13, késő este.

Eladó modernül berendezett családi ház két különálló komfort apartmannal. Visszatérő német és magyar vendégekkel, jó mellékjövedelem biztosítva. Termál- és élményfürdő Kehidán, a Zala partján (Hévíztől 6 km). Tel.: 0049-(0)69/31 58 49 v. 0036-83/334 075.

Rendezett anyagi viszonyok között élő tanítónő, 35/165, 2 kisfiával (9 és 12), keres komoly szeretetreméltó élettársat. Jelige: „Heilbron".

Németországi magas, sportos, őszinte, hűséges, káros szenvedélyektől mentes férfi, komoly szándékkal megismerkedne hasonló, 33-43 éves gyermektelen hölggyel. Tel.: 0049-(0)751/46 914.

MÉHECSKE CSÁRDA - BIENENHEIM
Új magyar és bajor ízekkel várja kedves vendégeit, az aubingi Lohe és Lochhausen határán (Bienenheimstr. 11, 81249 München, Tel.: 089/864 14 54). Nyitvatartás: 11-23:00, hétfőnként zárva.

Levelezőtársat keres egy 50-es hölgy. Jelige: „Marcal".

Balatonon, Badacsonylábdihegyen, max. 6 fő. r. összkomft. nyaraló kiadó. 900 m² kert, nagy terasz, 500 m strand. 280 €/hét. Tel.: 0036-26/356212.

„Tudom: az én Megváltóm él" - ezzel az igével búcsúztatta február 13-án 12 órakor a müncheni Nordfriedhof temetőben, özv. Lázár Csabáné, Dalma Enikő, nürnbergi lelkész asszony örök nyugalomra, dipl. pol. Gregor Michael von Meggyesi filmrendezőt (1935. 03. 20-2006. 02. 05). A gyászoló felesége és a gyászoló család megköszöni mindazoknak, akik resztvételükkel a temetési szertartáson együttérzésüket fejezték ki, osztoztak mély fájdalmukban és velük voltak e nehéz órákban.

Ritka lehetőség! 6 sz. új étkészlet, 6 sz. teás, Viktória mintás (Herend) eladó. Tel.: 0049-(0)89/308 28 68.

46 éves megbízható magyar nő, kevés nyelvtudással házvezetést, gondozást vállal bentlakással. Mobil: 0036/30 530 30 86.

Németországban élő 41 éves, kedves, őszinte hölgy megismerkedne komoly szándékkal, 35-47 éves férfivel. Tel.: 0049-(0)208/444 28 76.

Németországi magas, sportos, őszinte, hűséges, káros szenvedélyektől mentes férfi, komoly szándékkal megismerkedne hasonló, 33-43 éves gyermektelen hölggyel. Tel.: 0049-(0)751/46 914.

23 éves, nem dohányzó, jogosítványnyal rendelkező müncheni fiatalember, vállal minden háztartási - és házkörül adódó munkát, kisebb javításokat, kertészkedést. T.: 0176/20 956 100.

Hotel Mohácsi Panzió, Budapest. Buda centrumában, a Margit körúttól egy buszmegállóra, kitűnő közlekedéssel, zöldövezeti kertes panzió, teremgarázzsal, szolid árakkal várja kedves vendégeit. 1022 Budapest, II. ker., Bimbó út 25/A. Tel.: 0036-1/32 67 741, /32 67 647, /32 69 061. Fax: 0036-1/32 67 784, E-mail: panzio@freestart. hu ❑

ÉLETÖRÖM IDŐSEK OTTHONA

2005. decemberében nyílt meg Magyarországon, a Balatontól 15-km-re, **Veszprémben, az Életörröm Idősek Otthona**, amely szolgáltatási köre és építészeti adottságai alapján **teljes körű ellátást biztosít a nyugdíjasoknak**. Az otthon 1, 1,5 és 2 szobás önálló apartman lakásokban látja el - családias körülmények között - átmeneti, avagy tartós gondozás keretében az idős embereket. Az idős otthon várja azokat a külföldön élő magyar, vagy külföldi állampolgárságú nyugdíjasokat, akik szívesen letelepednének Magyarországon. Igény esetén az apartman lakások tulajdonjoga is megvásárolható.
Érdeklődni: H-8200 Veszprém, Sólyi u. 20., **tel.**: 0036-88/688-199, 00-36-30/584 27 88
www.eletorom.com

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések
betünként: 0,10 €
„Jelige" - postaköltség 5,00
Üzleti-, nyereséges hirdetés betünként 0,20
Nagybetűs sorok betünként 0,40
Egyszerű, 1 „pontos" keret 10,00
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.
Külön kívánságokat esetenként árazunk.

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %,- hatszori hirdetésnél 20 % ,- ill. egészévi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közlünk!

A hirdetések szövegéért, stílusáért a szerkesztőség nem felel!

Pályázati felhívás

A Szabad Magyar Újságírók Szövetsége 1956 ötvenedik évfordulója alkalmából irodalmi pályázatot hirdet olyan művekre, amelyeknek tárgya a magyar forradalmi szabadságharc. A műfaj kötetlen: tíz ritkán gépelt oldal terjedelmet meg nem haladó írások lehetnek elbeszélések, visszaemlékezések, esszék vagy versek. A pályázaton bárki részt vehet, egyetlen feltétel, hogy a cselekmény 1956-ban játszódjék, illetve összefüggjön a forradalommal. A pályázat célja, hogy ébren tartsa 1956 eszméit, és a művekből kitűnjék, kire milyen hatással voltak az akkori események. Már megjelent írásokat nem veszünk figyelembe. A bírálóbizottság csak géppel írt pályamunkákat fogad el.

A pályaműveket jeligével, négy példányban 2006. szeptember 1-ig kérjük beküldeni a következő címre: Hungarian Journalists, P. O. Box 7416, Baltimore, MD 21227-0416 USA

A pályadíjak: I. díj 200 USA dollár, a II. díj 100 dollár, a III. díj 50 dollár (és oklevél minden díjhoz). A díjazott műveket sorrendben követő öt legjobb írás dicsérő elismerő oklevelet kap. A verseket külön díjazzuk: I. díj 70 USA dollár, a II. díj 50 dollár, a III. díj 30 dollár (és oklevél minden díjhoz). A nyertesek nevét és a díjazott műveket az Amerikai Magyar Újság közzéteszi.

A pályaművek egy-egy példányát átadjuk a következő archívumoknak: Országos Széchenyi Könyvtár kézirat osztálya, a Lakiteleki Népfőiskola emigrációs gyűjteménye és a szegedi Somogyi Könyvtár Vasvári-gyűjteménye. A Szövetség egy példányt megtart saját archívumában.

A SZMÚSZ elnöksége

Köszönjük, ha megújítja az ÉLETÜNK előfizetését!

Kéziratokat kérjük lehetőleg e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eletuenk@gmx.de
*
Felelős kiadó:
Magyar Katolikus Delegatura
Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző, Szamosi József (olvasó- és tördelőszerkesztő) és Vincze András.
*
Redaktion und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
Landwehrstr. 66 · D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de
*
Abonnement für ein Jahr: 15,— €
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US$ 50,—
*
ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1.50 €
Előfizetési ár egy évre 15,- €
Tengerentúlra US$ 50,-

BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK".
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
IBAN DE16 7001 0080 0060 6508 03
BIC PBNKDEFF
*
Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK
*
Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck
*
Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.